

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

на тему:

«Облік, аудит та економічний аналіз витрат виробництва»

Виконала: студентка 4 курсу, групи ОО - 41

Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Івасик Сніжана Михайлівна

Керівник: к.е.н., доц. Гнатюк Т.М.

Рецензент: д.е.н., доц. Ємець О.І.

Івано-Франківськ – 2023 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Баланюк І. Ф.

“30” вересня 2022 р.

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТА

Івасик Сніжани Михайлівни

1. Тема роботи: “Облік, аудит та економічний аналіз витрат виробництва”

керівник роботи: к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Гнатюк Т.М.

2. Перелік питань, які потрібно розробити: облікові аспекти та економічний зміст поняття “витрати виробництва”; підходи до обліково-економічної класифікації витрат виробництва; нормативне забезпечення обліку витрат виробництва; організація обліку та аудиту витрат виробництва на підприємстві; метод обліку витрат виробництва на підприємстві в контексті особливостей застосування усіх методичних прийомів; організація та методика аудиту витрат виробництва на підприємстві; аналіз витрат виробництва підприємства; значення економічного аналізу а системі

внутрішнього та зовнішнього аудиту; удосконалення підходів до економічного аналізу і аудиту витрат виробництва.

3. Дата видачі завдання 07.10.2022 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Теоретичні аспекти обліку витрат виробництва	17.02.2023	Виконано
2.	Методичні засади обліку та аудиту витрат виробництва ТОВ «АРІОН»	16.03.2023	Виконано
3.	Економічний аналіз витрат виробництва в системі обліку, контролю та прийняття управлінських рішень ТОВ «АРІОН»	18.04.2023	Виконано

Студент _____ Івасик С.М.

Керівник роботи _____ Гнатюк Т. М.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК
на кваліфікаційну роботу
студентки групи ОО-41 Івасик Сніжани Михайлівни
на тему:
«Облік, аудит та економічний аналіз витрат виробництва»

Актуальність теми кваліфікаційної роботи обумовлена значною роллю витрат у господарюванні виробничих підприємств та їх вплив на діяльність в цілому. Витрати підприємства одна з вагових економічною категорій, яка дає характеристику рентабельності підприємства та результати його діяльності. Вагомою умовою вдалої діяльності підприємств є зростання конкурентоспроможності за рахунок оптимізації витрат на виробництво, що призведе до довгострокового економічного зростання продуктивності підприємств.

Дипломна робота виконана відповідно до мети та завдань на основі використання матеріалів діяльності ТОВ «АРІОН» за 2019-2022 рр.

Метою роботи є обґрунтування теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій із обліково-аналітичного забезпечення управління виробничими витратами.

У першому розділі дипломної роботи досліджено теоретичний аспект обліку витрат виробництва, було визначено, що витрати є важливим поняттям, яке пов'язане з ресурсами, необхідними для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства та досягнення ним поставленої мети, а також розглянуто нормативне забезпечення обліку витрат виробництва та визначено, що облік витрат суворо регламентований

нормативно-правовими документами, які визначають визнання та оцінку витрат, їх склад витрат в процесі визначення собівартості та повних витрат у виробництві.

У другому розділі дипломної роботи досліджено організацію обліку та аудиту витрат на підприємстві та висвітлено важливість проведення аудиту витрат виробництва для виявлення можливостей зниження витрат, описано метод обліку витрат виробництва, його переваги та недоліки, а також розглянуто організацію та методiku аудиту витрат виробництва.

У третьому розділі дипломної роботи проведено аналіз витрат виробництва ТОВ «АРІОН», досліджено значення економічного аналізу в системі внутрішнього та зовнішнього аудиту, а також розглянуто удосконалення підходів до економічного аналізу і аудиту витрат виробництва.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні положення роботи доведені до прикладних рекомендацій і можуть бути впроваджені в діяльність ТОВ «АРІОН».

Загальний висновок. Дипломна робота Івасик Сніжани Михайлівни «Облік, аудит та економічний аналіз витрат виробництва» є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом та оформленням відповідає вимогам МОН України, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальністю 071 “Облік і оподаткування”.

Рекомендується до захисту з оцінкою « ».

Науковий керівник
кандидат економічних наук
доцент кафедри обліку і оподаткування
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника _____ Т. М. Гнатюк

26 травня 2023р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу

студентки економічного факультету Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника Івасик Сніжани Михайлівни
на тему:

«Облік, аудит та економічний аналіз витрат виробництва»

Актуальність теми. Розвиток економічних взаємовідносин, перетворення національної економіки та її інтеграція в європейське співтовариство обумовлюють потребу у вдосконаленні функцій керівництва у всіх галузях української економіки. Виконання даних процесів природно залежить від прямого визначення економічної сутності ключових елементів роботи виробництв, вагомою складовою котрих є витрати виробництва.

Витрати виробництва є одним із найважливіших об'єктів обліку. Від того, наскільки якісно і вчасно вони відображатимуться у бухгалтерському обліку, залежить правдивість фінансового результату, котрий формулює підприємство. Акумуляування витрат виробництва є найбільш важким елементом організації та розвитку виробничого та господарського механізму підприємств, охопленого порядком управлінського обліку. Це зумовлює актуальність теми дипломної роботи, яка рецензується, та її зміст.

Якість проведеного аналізу проблеми полягає у обґрунтуванні теоретичних та методичних аспектів організації і методики обліку, аудиту та економічного аналізу витрат виробництва на підприємстві.

Результати дослідження викладені у логічній послідовності, поставлені мета і завдання у роботі є розглянутими та завершеними конкретними

висновками та рекомендаціями, які мають практичну цінність та можуть бути реалізовані у діяльності підприємства.

Практична цінність висновків і рекомендацій полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані у фінансово-господарській діяльності ТОВ «АРІОН», а отже є реальними.

Отже, дипломна робота Івасик Сніжани Михайлівни на тему «Облік, аудит та економічний аналіз витрат виробництва» відповідає вимогам, що ставляться до дипломних робіт, проведені дослідження носять закінчений характер і можуть бути представлені до захисту з позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 “Облік і оподаткування”.

Рецензент

Кандидат економічних наук

доцент кафедри теоретичної

і прикладної економіки

Прикарпатського національного

Університету імені Василя Стефаника _____ Ємець О. І.

26 травня 2023р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА.....	6
1.1 ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА».....	6
1.2 ПІДХОДИ ДО ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА.....	11
1.3 НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА.....	17
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ТОВ «АРІОН».....	24
2.1 ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	24
2.2 МЕТОД ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ В КОНТЕКСТІ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАСТОСУВАННЯ УСІХ МЕТОДИЧНИХ ПРИЙОМІВ	30
2.3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	39
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА В СИСТЕМІ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ТОВ «АРІОН».....	43
3.1 АНАЛІЗ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ТОВ «АРІОН».....	43
3.2 ЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В СИСТЕМІ ВНУТРІШНЬОГО ТА ЗОВНІШНЬОГО АУДИТУ.....	49
3.3 УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ І АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА	55
ВИСНОВКИ.....	63

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	66
ДОДАТКИ.....	70

ВСТУП

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що сучасні умови господарювання вимагають нового підходу до системи управління виробничою діяльністю суб'єктів різних видів економічної діяльності. Види економічної діяльності є особливими об'єктами державного регулювання у сфері економічних відносин, що визначено їх впливом не лише на економічну складову суспільного розвитку, але й як важливого джерела доходів державного і місцевого бюджетів. Зважаючи на це, ефективне управління виробничими витратами вимагає трансформації діючої системи його інформаційного забезпечення.

Облік, аудит і аналіз виробничих витрат підприємств є стратегічно важливими інструментами управління, від ефективності функціонування яких залежить результати прийнятого управлінського рішення. Особливої актуальності проблеми теорії, методики й організації обліку, аудиту та економічного аналізу виробничих витрат набувають в умовах загострення економічної кризи. Зазначені обставини вимагають підвищення ефективності використання всього ресурсного потенціалу суб'єкта господарювання, що дозволить мінімізувати витрати та підвищити економічну результативність його діяльності.

Теоретико-методологічні й організаційно практичні проблеми бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізу виробничих витрат знайшли відображення в працях таких вітчизняних вчених: О.С. Бородкіна, Ф.Ф. Бутинця, Б.І. Валусьва, С.Ф. Голова, З.В. Гуцайлюка, Г.Г. Кірейцева, Я.Д. Крупки, М. В. Кужельного, А.М. Кузьмінського, П.О. Кудика, В. Г. Лінника, Б.М. Литвина, Л.В. Нападовської, П.П. Новиченка, В.О. Озерана, О.В. Олійник, В.Ф. Палія, М.С. Пушкаря, К.І. Редченка, В.С. Рудницького, Я.В. Соколова, В.В. Сопка та ін.

Аналіз праць науковців і практиків вказує на вагомій науковій та практичній результатів в дослідженні розвитку обліку, аудиту й аналізу виробничих витрат, проте залишаються невирішеним ряд теоретичних і практичних питань, які стосуються обліково-аналітичного забезпечення управління витратами підприємств, зокрема, вирішення потребують такі питання: з'ясування сутності витрат як багатоаспектного економічного явища та об'єкта обліку і аналізу; уточнення класифікації витрат підприємств для цілей аналізу. Проблемні питання практичного характеру стосуються виявлення напрямів розвитку організації та методики обліку витрат підприємств в управлінні.

Все вище зазначене обумовило актуальність та вибір теми, визначення мети, постановку завдань та логіку дослідження.

Метою роботи є обґрунтування теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій із обліково-аналітичного забезпечення управління виробничими витратами.

Для досягнення мети дослідження в роботі поставлено такі **задачі**:

- розглянути облікові аспекти та економічний зміст поняття «витрати виробництва»;
- визначити підходи до обліково-економічної класифікації витрат виробництва;
- охарактеризувати нормативне забезпечення обліку витрат виробництва;
- проаналізувати організацію обліку та аудиту витрат виробництва на підприємстві;
- визначити метод обліку витрат виробництва на підприємстві в контексті особливостей застосування усіх методичних прийомів;
- охарактеризувати організацію та методику аудиту витрат виробництва на підприємстві;
- здійснити аналіз витрат виробництва ТОВ «АРІОН»;

- розглянути значення економічного аналізу в системі внутрішнього та зовнішнього аудиту;

- визначити напрями удосконалення підходів до економічного аналізу і аудиту витрат виробництва.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та організаційно-методичних питань обліку, аудиту і аналізу виробничих витрат.

Об'єктом дослідження є процес обліку, аудиту та аналізу виробничих витрат підприємства ТОВ «АРІОН».

В процесі проведення дослідження застосовувалися загально наукові та спеціальні методи пізнання. Для з'ясування економічної сутності витрат як економічної категорії та об'єкта бухгалтерського обліку, класифікації витрат використовувалися методи аналізу та синтезу, теоретичного узагальнення, системного підходу. За допомогою методів аналізу та синтезу, індукції та дедукції, групування, наукової абстракції обґрунтовано особливості бухгалтерського обліку витрат на виробництво (за об'єктами витрат). Системний підхід, порівняння використано для дослідження особливостей організації та методики бухгалтерського обліку витрат підприємства, застосування методів систематизації, гіпотез і припущення для розробки рекомендацій із удосконалення управління витратами підприємства.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених із питань економічної теорії, бухгалтерського обліку, аудиту та економічного аналізу, праці класиків економічної теорії, офіційні статистичні матеріали, матеріали науково-практичних конференцій, довідково-інформаційні видання, методичні матеріали та рекомендації, нормативно-правові акти, що регулюють питання бухгалтерського обліку витрат, інтернет-ресурси, а також дані бухгалтерського обліку та звітності ТОВ «АРІОН» за 2019-2022 роки.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

1.1 ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА»

Перш за все, зазначимо, що у процесі здійснення виробничо-господарської діяльності будь-який суб'єкт застосовує наявні ресурси, шляхом їх перетворення на необхідні та корисні для потенційного споживача товари і послуги. Дана ситуація призводить до об'єктивної потреби залучення певної групи витрат, що є значимим індикатором раціональної роботи підприємства [7].

Враховуючи це, виникає об'єктивна потреба щодо вивчення дефініції «витрати» з точки зору теорії та практики управління, обліку та аналізу.

Але варто відмітити, що відсутня єдність щодо трактування етимологічного змісту поняття «витрати» в економічній літературі. Так, науковці різних економічних шкіл більшості країн по-різному підходять до визначення змісту зазначеного поняття. В саме, більшість науковців роблять наголос на тому, що витрати є фундаментальним економічним показником, який узагальнено характеризує фінансові витрати суб'єкта господарювання на виробництво товарів і послуг.

Наприклад, Турило А.М, Кравчук Ю.Б., Турило А.А. зазначають, що «витрати – це вартісне вираження абсолютної величини застосовано-споживаних ресурсів, необхідних для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства і досягнення ним поставленої мети».

Також, цікавою є думка Черепа А.В. який відмічає, що «витрати – це зменшення обсягу матеріальних цінностей та грошових коштів, що відбувається у процесі свідомої людської діяльності; це зменшення певних ресурсів у фізичних процесах».

Попри значне розмаїття підходів до визначення поняття дефініції «витрати» їх доцільно розмежувати на дві основні групи: визначення з точки зору економічної теорії та бухгалтерського обліку (рис. 1.1 та 1.2).

Автор	Визначення
В.В. Говдя, Ж.В. Дегальцева	Витрати на виробництво продукції складаються з видатків, пов'язаних з використанням у процесі виробництва продукції (робіт, послуг) природних ресурсів, сировини, матеріалів, палива, енергії, основних фондів, нематеріальних активів, трудових ресурсів, а також інших видатків на її виробництво
П.С. Мазаєва	Витрати – це трата енергії і тільки енергії, у тому числі інтелектуальної і фізичної енергії людини. На практиці ці витрати виявляються у вигляді цілеспрямованого й упорядкованого руху і використання деяких обмежених ресурсів: капіталовкладень, основних і оборотних фондів, природних багатств
Є.А. Ананькіна, С.В. Данілочкін, Н.Г. Данілочкіна	Витрати відображають вартість ресурсів, що використовуються в процесі діяльності підприємства з виробництва продукції, виконання робіт і здійснення послуг
М.Г. Грещак, О.С. Коцюба	Обсяг використаних ресурсів у грошовому вимірюванні для досягнення певної мети – це витрати підприємства
Е. Майер	Під витратами розуміє грошове вимірювання суми видатків, що використовуються з певною метою
В.Г. Лебедев, Т.Г. Дроздова, В.П. Кустарев та інші	Витрати характеризують у грошовому виразі обсяг ресурсів на визначений період, використаних на виробництво та збут продукції, і трансформуються у собівартість продукції, робіт і послуг
А.Г. Підгорна, В.К. Тюрев	Витрати – найбільш невизначене слово в управлінні, яке визначається сумою видатків, зазначених підприємством на момент придбання товарів або послуг
Г.О. Паргин, Р.І. Задерецька	Під витратами розуміють спожиті ресурси або гроші, які треба заплатити за товари та послуги
Ю.С. Цал-Цалко	Сукупні витрати живої та уречевленої праці на виробництво продукції становлять витрати господарської діяльності суб'єктів підприємництва

Рис. 1.1. Трактуювання сутності витрат з точки зору економічної теорії

Автор	Визначення
П(С)БО № 16 «Витрати»	Витратами визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводять до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення власного капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками) за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені
В.П. Савчук	Затрати (видатки, витрати) це зменшення активів або збільшення зобов'язань (пасивів), або поєднання того чи іншого у зв'язку з виробництвом і постачанням товарів у рамках діяльності підприємства
Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська, Н.В. Герасимчук	Витрати – зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками)
Г.М. Колісник	Витрати – це відтік або інше використання активів і (або) виникнення кредиторської заборгованості в результаті відвантаження або виробництва товарів, надання послуг або здійснення інших операцій господарюючого суб'єкту [23, с. 228].
С.Ф. Голов	Витрати – це спожиті затрати, тобто збільшення зобов'язань чи зменшення активів у процесі поточної діяльності для отримання доходу (фінансового результату) звітного періоду

Рис. 1.2. Тракткування сутності витрат з точки зору бухгалтерського обліку

Зазначимо, що вище наведені визначення з точки зору економічної теорії більш повно характеризують економічний зміст дефініції «витрати», що ж до трактування з точки зору бухгалтерського обліку, то вона містить економічні наслідки несення витрат після здійснення виробничо-господарського процесу.

В цілому, з точки зору економічної теорії під витратами мають на увазі застосовані ресурси або грошові кошти, які необхідно сплатити за товари, роботи та послуги. Тобто витрати є визначенням вартості живої та уречевленої праці у товарах (роботах, послугах) [16].

Витрати виробництва – це сукупність витрат, пов'язаних з виготовленням продукту або наданням послуги. Це включає в себе витрати на сировину, матеріали, працю, енергію, інструменти, обладнання, оренду,

податки, страхування та інші витрати, пов'язані з виробництвом продукту або послуги [2].

Одним з облікових аспектів витрат виробництва є їх класифікація за видами. Витрати можуть бути прямі та непрямі. Прямі витрати пов'язані з безпосереднім виготовленням продукту або послуги, такі як витрати на сировину та працю. Непрямі витрати пов'язані з загальною діяльністю підприємства, наприклад, витрати на оренду приміщень або зарплату керівників.

Крім того, витрати можна поділити на змінні та постійні. Змінні витрати змінюються в залежності від обсягу виробництва продукту або послуги, наприклад, витрати на сировину. Постійні витрати не залежать від обсягу виробництва, наприклад, витрати на оренду [31].

Щодо економічного змісту, витрати виробництва є складовою частиною вартості продукту або послуги. Вони враховуються при формуванні ціни на продукт або послугу. Оскільки витрати виробництва є показником виробничої діяльності, то підприємство повинно знати, які витрати є прямими, непрямими, змінними та постійними. Це допомагає підприємству контролювати витрати та приймати рішення щодо їх оптимізації.

Отже, витрати виробництва мають важливе значення для ефективного управління підприємством. Знання витрат на виробництво продукту дозволяє підприємству розраховувати вартість продукту та прибуток, що отримується від продажу продукту. Крім того, витрати виробництва є важливим показником ефективності виробництва та дозволяють підприємству здійснювати контроль за ними [25].

Оптимізація витрат виробництва є важливим елементом ефективного управління підприємством. Підприємство може знизити витрати виробництва шляхом раціонального використання ресурсів, вдосконалення виробничих процесів, зменшення відходів, використання нових технологій

тощо. Це дозволяє збільшити прибуток підприємства та підвищити його конкурентоспроможність на ринку.

Крім того, витрати виробництва є важливим елементом у визначенні цінової політики підприємства. Витрати на виробництво продукту, а також інші витрати підприємства, враховуються при встановленні цін на продукцію. Якщо витрати зростають, то підприємство може змінювати ціни на продукцію, щоб відшкодувати зростання витрат та забезпечити стабільність прибутків.

У підсумку, витрати виробництва є важливим елементом ефективного управління підприємством. Знання витрат та їх оптимізація дозволяє підприємству збільшувати прибуток та підвищувати його конкурентоспроможність на ринку [17].

Отже, висновком до підрозділу 1.1 можна сказати, що витрати виробництва – це важливий елемент економічної діяльності підприємства, який дозволяє здійснювати контроль та аналіз витрат з метою оптимізації виробничого процесу та підвищення прибутковості. Основною метою обліку витрат є забезпечення об'єктивної інформації про витрати на виробництво продукції, а також забезпечення можливості їх контролю та оптимізації.

У процесі обліку витрат важливо враховувати класифікацію витрат, яка дозволяє розподілити витрати за різними критеріями та забезпечує їх аналіз та контроль. Класифікація витрат на прямі та непрямі, змінні та постійні, а також на контрольовані та неконтрольовані допомагає підприємствам зосередитися на тих витратах, які можуть бути зменшені за рахунок більш ефективного управління та оптимізації бізнес-процесів.

Важливо зазначити, що витрати виробництва не обмежуються витратами на матеріали, заробітну плату та інші безпосередні витрати. Вони також включають в себе непрямі витрати, такі як амортизаційні відрахування, витрати на управління, рекламу, операційні витрати та інші. Для ефективного управління витратами виробництва підприємствам необхідно проводити постійний аналіз та контроль витрат, що дозволить

підвищити ефективність бізнесу та забезпечити його успішну діяльність. Крім того, важливо розуміти, що оптимізація витрат не повинна здійснюватися за рахунок зниження якості продукції або послуг, а має бути спрямована на покращення ефективності виробництва та збільшення конкурентоспроможності підприємства [14].

Для підвищення ефективності управління витратами виробництва можна використовувати різноманітні методи та підходи, такі як метод ABC-аналізу, Lean-управління, Kaizen, використання сучасних інформаційних технологій тощо. Для вибору оптимального підходу до управління витратами виробництва підприємство повинно враховувати свої особливості та специфіку діяльності, а також вивчати досвід успішних компаній у своїй галузі [32].

Отже, витрати виробництва є важливим показником ефективності діяльності підприємства, який включає в себе як безпосередні, так і непрямі витрати. Для успішного функціонування підприємству необхідно забезпечувати постійний контроль та аналіз витрат, а також використовувати ефективні методи та підходи до їх управління.

1.2 ПІДХОДИ ДО ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Діяльність підприємства пов'язана із певними витратами, які за їх економічною сутністю на базі діючого бухгалтерського обліку розподіляють на поточні та капітальні. До поточних витрат відносять витрати виробничих ресурсів, які споживаються протягом одного виробничого циклу. До капітальних – витрати на придбання необоротних активів, що використовуються у декількох циклах виробництва та вартість яких включається до поточних витрат виробництва (оборотних) шляхом нарахування зносу. Тобто, Витрати виробництва відрізняються не лише за своїм складом, а й за значення у виготовленні продукції [6].

Взагалі, класифікація витрат – це поділ витрат на класи на основі певних загальних характеристик об'єктів та пов'язаних зв'язків між ними для формування собівартості продукції та залучення в оперативне управління.

Цікавою є класифікація витрат щодо причетності до собівартості виготовленої продукції. Виходячи з зазначеної класифікації виокремлюють два основні елементи: витрати на продукцію та витрати періоду, більш детально визначимо характеристику кожного з цих видів на рис. 1.3 та 1.4.

Досить значимою ознакою також є класифікація витрат виробництва за часом визнання або виникнення. У відповідності до даної класифікації виокремлюють декілька структурних елементів класифікації: поточні витрати (витрати на виробництво поточного звітного періоду, що мають бути включені до собівартості продукції, робіт та послуг, що були створені протягом цього звітного періоду), витрати майбутніх періодів (це витрати виробництва, що були понесені в поточному звітному періоді, але будуть включені до собівартості продукції, що виготовлятиметься в наступних періодах), майбутні витрати (витрати виробництва, що підлягають включенню в поточному періоді у плановому розмірі, але на продукцію, яка ще не виготовлена в цьому періоді для того, щоб правильно сформувалась фактична собівартість продукції) [36].

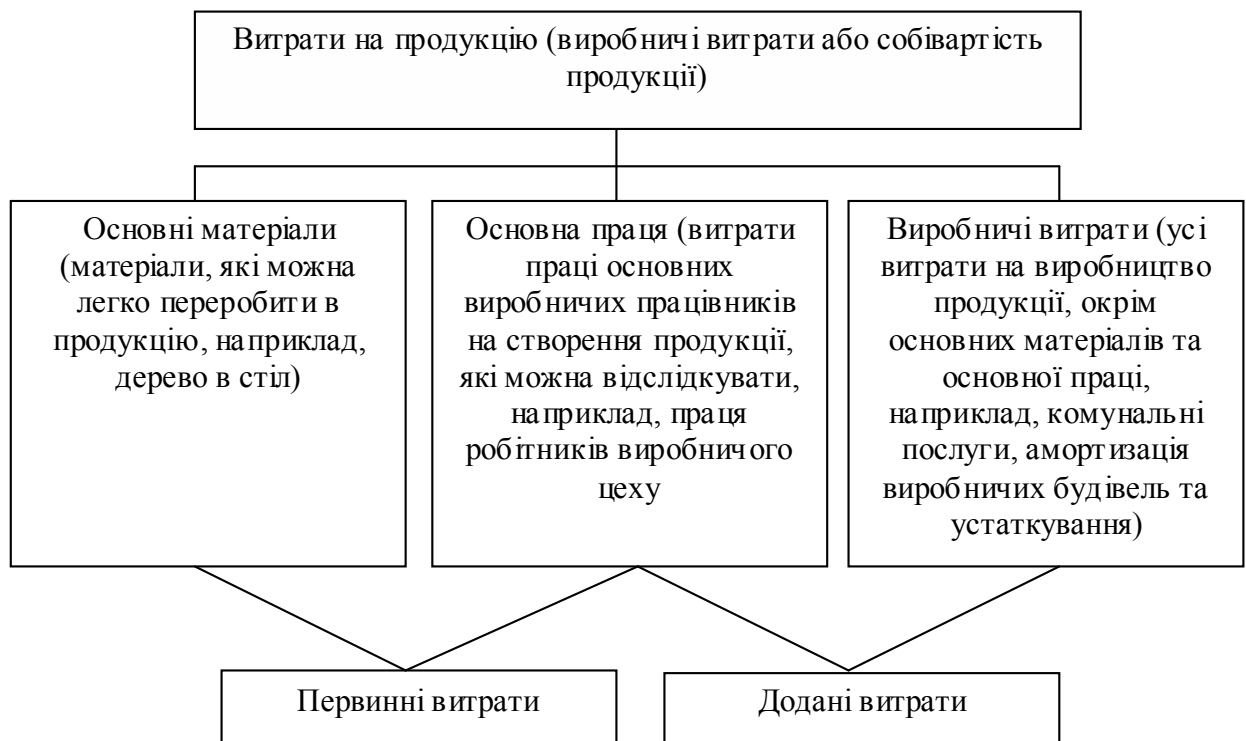

Рис. 1.3. Характеристика елементу «Витрати на продукцію» класифікації витрат за відношенням до собівартості продукції

Крім того, витрати можуть бути класифіковані залежно від того, який етап виробництва вони відображають: витрати на дослідження та розробку, витрати на проектування, витрати на закупівлю сировини та матеріалів, витрати на виробництво та витрати на збут продукції [41].

Для підприємств, які працюють у сфері послуг, також існує специфічна класифікація витрат. Однією з основних характеристик витрат у цьому випадку є прямий зв'язок між витратами та наданою послугою. Таким чином, витрати можуть бути розподілені на витрати на виробництво послуг та витрати на надання послуг [45].

Загалом, класифікація витрат виробництва є важливим інструментом для формування собівартості продукції та планування витрат на підприємстві. Правильна класифікація витрат допомагає здійснювати ефективний контроль над витратами та оптимізувати виробничі процеси, що є ключовим чинником для забезпечення успішної діяльності підприємства.

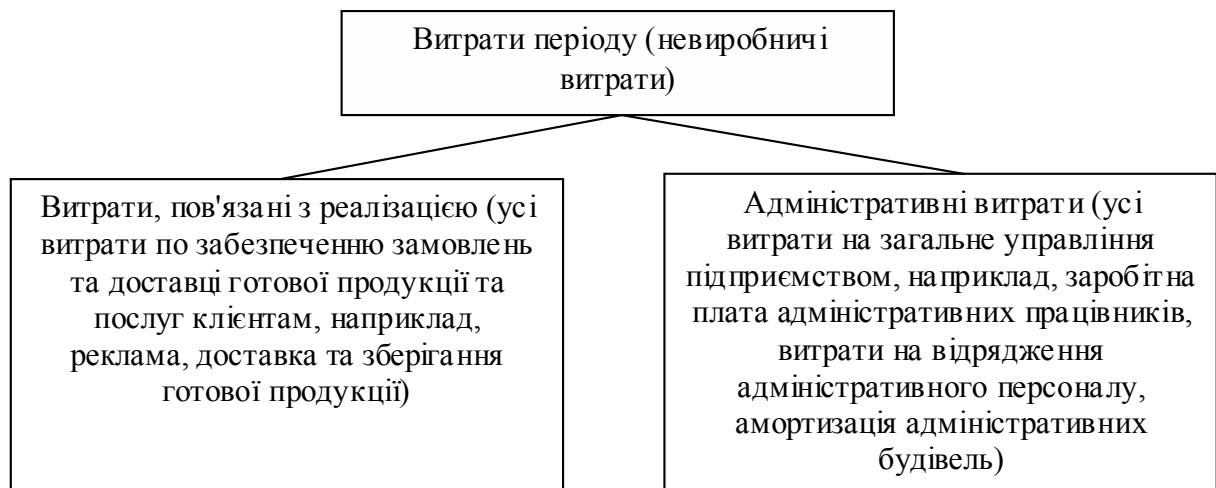

Рис. 1.4. Характеристика елементу «Витрати періоду» класифікації витрат за відношенням до собівартості продукції

Окрім цього, науковці пропонують здійснювати класифікацію витрат виробництва за здатністю здійснення моніторингу за витратами, тобто, виходячи з цього вони поділяються на контрольовані, що можуть контролюватися працівниками підприємства та неконтрольовані, що не піддаються контролю працівникам [4].

Класифікація витрат на контрольовані та неконтрольовані може бути корисною для підприємств, оскільки дозволяє зосередитися на тих витратах, які можуть бути зменшені за рахунок більш ефективного управління.

Контрольовані витрати – це витрати, які можуть бути контрольовані працівниками підприємства. Наприклад, це можуть бути витрати на заробітну плату, витрати на матеріали та комплектуючі, витрати на енергопостачання, транспортні витрати тощо. Ці витрати можуть бути контрольовані та оптимізовані за допомогою різних стратегій, наприклад, за допомогою удосконалення процесів виробництва, зменшення відходів, впровадження енергозберігаючих технологій тощо [1].

Неконтрольовані витрати – це витрати, які не піддаються контролю працівниками підприємства. Наприклад, це можуть бути витрати на податки та інші обов'язкові платежі, витрати на страхування, витрати на фінансові послуги тощо. Оскільки ці витрати не можуть бути контрольовані

безпосередньо, підприємства можуть зосередитися на зменшенні загальних витрат за рахунок удосконалення бізнес-процесів та підвищення продуктивності працівників [5].

Отже, класифікація витрат на контрольовані та неконтрольовані допомагає підприємствам зосередитися на тих витратах, які можуть бути зменшені за рахунок більш ефективного управління та оптимізації бізнес-процесів.

До контрольованих витрат можуть належати витрати на заробітну плату працівників, витрати на матеріали та обладнання, витрати на енергію та інші ресурси, що можуть бути контрольовані та оптимізовані. За допомогою системи контролю витрат, підприємства можуть ефективніше управляти своїми фінансами та знизити загальні витрати на виробництво [20].

Крім того, класифікація витрат може допомогти підприємствам визначити найбільш витратні напрямки та розробити стратегії для зменшення витрат у цих галузях. Наприклад, якщо витрати на матеріали є основною складовою частиною витрат на виробництво, підприємство може розглянути можливість знаходження більш вигідних постачальників, переглянути свої процеси закупівель або зосередитися на ефективному управлінні запасами.

Отже, класифікація витрат є важливим інструментом для ефективного управління витратами та забезпечення стійкого фінансового стану підприємства.

Отже, узагальнивши підходи науковців до класифікації витрат виробництва, здійснимо їх систематизацію та відобразимо її на рис. 1.5.

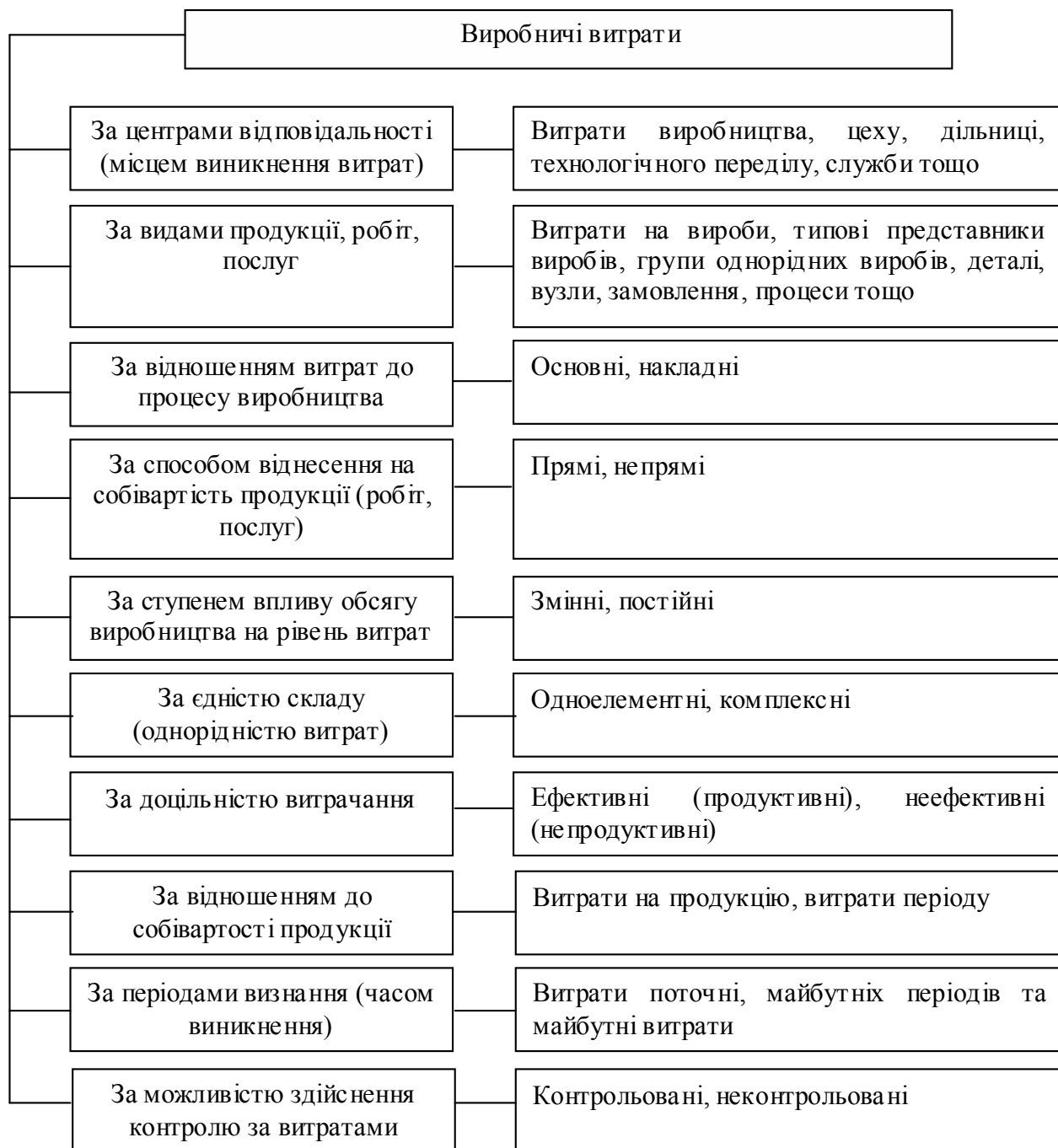

Рис. 1.5. Класифікація виробничих витрат

В цілому, відсутність єдиної думки щодо визначення та класифікації витрат виробництва провокує необхідність формалізації класифікаційних ознак, які б дозволили розкривати призначення та склад витрат виробничого характеру. При цьому, практичне значення та існування значної кількості теоретичних підходів сприяє актуалізації подальших розробок щодо створення та визначення змісту витрат виробництва та їх групування. Класифікація виробничих витрат є важливою передумовою підвищення ефективності управлінського та фінансового обліку [23].

Отже, підходи до обліково-економічної класифікації витрат виробництва можуть бути різними, в залежності від потреб підприємства та його специфіки. Однак, загалом, існує кілька основних підходів до класифікації витрат виробництва, такі як класифікація витрат за місцем виникнення, за характером витрат, за об'єктом витрат, за відомчою ознакою, за здатністю до контролювання.

Кожен з цих підходів має свої переваги та недоліки, але в цілому, вони дозволяють підприємствам більш ефективно контролювати витрати виробництва, проводити аналіз та оптимізацію витрат, та забезпечувати більш ефективну діяльність в цілому. Важливо пам'ятати, що класифікація витрат повинна бути адаптована до специфіки конкретного підприємства та його потреб, щоб максимально ефективно контролювати витрати та забезпечувати успішну діяльність [29].

1.3 НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Система бухгалтерського обліку витрат на виробництво сучасних суб'єктів господарювання не може повноцінно існувати без належного їхнього нормативно-правового забезпечення. Існує досить широке коло нормативно-правових актів щодо досліджуваної сфери обліку.

Зазначимо, що на сьогоднішній день вітчизняне законодавство в частині регулювання обліку витрат на виробництво представляє собою багаторівневу систему, яка постійно оновлюється та вдосконалюється під впливом зовнішньоекономічних викликів та вимог. В залежності від статусу та призначення нормативні документи можна подати у вигляді багаторівневої системи [11]:

- перший рівень – законодавчий, визначає сутність бухгалтерського обліку, у тому числі облік витрат виробництва, його завдання, шляхи регулювання;

- другий рівень – нормативний, зазначає базові правила формування повної та достовірної інформації щодо витрат виробництва;
- третій рівень – методичний, на цьому рівні документи носять рекомендаційний характер, у яких викладені методичні вказівки, щодо питань обліку витрат виробництва;
- четвертий рівень – організаційний, це розроблені підприємством документи для обліку витрат виробництва, що відображають специфіку діяльності підприємства.

На кожному з цих рівнів існують певні нормативні документи, які регулюють облік витрат виробництва. Наприклад, на законодавчому рівні основними нормативними актами є Кодекс законів про працю України, Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та інші. На нормативному рівні такі документи, як Положення про облік витрат виробництва, Методичні рекомендації з обліку витрат виробництва та інші. На методичному рівні найбільш поширеними є різні інструкції з обліку витрат виробництва, розроблені Міністерством фінансів України та іншими організаціями. На організаційному рівні використовуються різноманітні форми та журнали обліку витрат, які розробляються самими підприємствами з урахуванням їх специфіки та потреб.

Детальніше розглянемо перелік основних нормативно-правових актів, які використовуються для обліку витрат виробництва (рис. 1.6) [50].

Нормативно-правовий акт	Характеристика нормативно-правового акту в частині регулювання обліку витрат виробництва
Податковий Кодекс України	- висвітлює поняття витрат, у тому числі витрат виробництва; - вводить загальний порядок визнання виробничих витрат у випадку оподаткування; - практично не регулює облік незавершеного виробни
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	- встановлює основні принципи щодо бухгалтерського обліку, зокрема принцип відповідності нарахування доходів і витрат
П(С)БО 16 «Витрати»	- надає класифікацію витрат, у тому числі витрат виробництва; - становлює загальний порядок визнання витрат; - наводить порядок розподілу загальнови
П(С)БО 26 «Виплати працівникам»	- визнання витрат на оплату праці, відпусток працівникам, та віднесення їх на витрати виробництва
План рахунків бухгалтерського обліку підприємств	- затверджено систематизований перелік рахунків бухгалтерського обліку для відображення господарських операцій, в тому числі, що стосуються витрат виробництва
МСФЗ 16 «Основні засоби», МСФЗ 2 «Запаси»,	- у МСФЗ не існує спеціального стандарту щодо обліку витрат виробництва та витрат загалом, саме тому в наведених МСФЗ регулюються різні аспекти щодо обліку виробничих витрат
Наказ (Положення) про облікову політику підприємства, внутрішні документи підприємства	- затверджує базу розподілу загальновиробничих витрат; наводить методи калькулювання виробничої собівартості продукції

Рис. 1.6. Нормативно-правове забезпечення з обліку витрат на виробництво

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» є основним нормативно-правовим документом, що регулює бухгалтерський облік та фінансову звітність. Цей Закон встановлює основний принцип створення облікової інформації щодо виробничих витрат – нарахування та відповідність доходів з витратами. Також, необхідно

відзначити, що згідно діючої методики обліку витрат виробництва дана відповідність не підтверджена. При веденні бухгалтерського обліку, підприємства мають дотримуватися принципів його ведення, що передбачаються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [54].

У МСФЗ не існує спеціального стандарту, який би регулював порядок відображення та облік у звітності виробничих витрат. Це все прописано в різних стандартах. Наприклад, МСФЗ 16 «Основні засоби» (IAS 16 – Property, Plant and Equipment), МСФЗ 2 «Запаси» (IAS 2 – Inventories) контролюють оцінку витрат за матеріалами,) – витрати по амортизації, МСФЗ 19 «Виплати працівникам» (IAS 19 –Employee Benefits) – затрати з оплати праці. У тому числі, ці стандарти регулюють порядок зарахування витрат виробництва до основних засобів та нематеріальних активів, первісної вартості продукції, а також порядок їх списання у вигляді амортизації або вибуття [47].

В Україні в бухгалтерському обліку витрати виробництва контролюються та регулюються П(С)БО 16 «Витрати», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та деякі інші.

Загальний підхід передбачає МСФЗ 2 «Запаси» відповідно до якого виокремлюють дві категорії витрат виробництва: затрати на продукт і витрати періоду.

Український П(С)БО 16 «Витрати» не передбачає вищесказаного розмежування, а керується тільки категорією «витрати». Хоча, категорії «витрати» і «затрати» мають різне значення. «Витрати» – це вартісна оцінка ресурсів, які використовуються підприємством у процесі провадження своєї господарської діяльності. Затратами на продукт є частина витрат, що безпосередньо пов'язана з придбанням і (або) створенням активів, що визначає їх вартість та бере участь у формуванні прибутку організації в процесі реалізації цих активів [42].

Термін «витрати виробництва» у П(С)БО не відрізняється від визначення в МСФЗ, але поняття витрат, що вказане в національних

стандартах, є більш інформативним та деталізованим. За національними стандартами визнання витрат, у загальному аспекті, відповідає визнанню витрат виробництва за міжнародними стандартами, але ПКУ включає посилання на форму здійснення виробничих витрат [3].

Витрати – це зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу між власниками). Дане визначення наведено в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Отже, за Міжнародними стандартами фінансової звітності витрати визнаються на основі порівняння між отриманими прибутками і витратами за певними статтями доходів, що допускає одночасне визнання витрат та прибутків, що виникають спільно від однакових операцій або інших подій. За даними з П(С)БО 16 у звітності витрати визнаються у момент вибуття активу або збільшення зобов'язання, що призводять до зменшення власного капіталу підприємства, на основі систематичного та раціонального їх розподілу протягом тих звітних періодів, коли надходять відповідні економічні вигоди.

З викладеного вище матеріалу, можна стверджувати, що існує досить вичерпний перелік нормативно-правових актів щодо регулювання виробничих витрат на різних рівнях. Саме тому належно створене нормативно правове-забезпечення щодо витрат виробництва є важливим аспектом організації обліку на підприємствах, що є передумовою належної організації обліку і аудиту на підприємстві [13].

Узагальнюючи вище зазначене, відмітимо, що поняття «витрати» певним чином пов'язане з поняттям «ресурси», тому що будь-яка діяльність підприємства неможлива без витрат ресурсів. Спочатку мають місце витрати ресурсів, а потім – результати, пов'язані із цими витратами. Таким чином, доцільно під витратами розуміти вартісне вираження абсолютної величини

споживаних ресурсів, необхідних для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства і досягнення ним поставленої мети.

Облік витрат суворо регламентований низкою нормативно-правових документів, які визначають визнання та оцінку витрат, їх склад витрат в процесі визначення собівартості та повних витрат у виробництві [27].

При цьому, правильна оцінка та аналіз витрат на виробництво є важливим фактором підвищення ефективності виробництва, а відповідно збільшення прибутковості, що є основною метою діяльності підприємства.

Крім того, облік витрат на виробництво є необхідним елементом в процесі прийняття рішень щодо оптимізації виробничих процесів та планування майбутньої діяльності підприємства. Він дозволяє визначити витрати на кожен конкретний етап виробничого процесу та знайти шляхи зниження цих витрат, що може призвести до підвищення ефективності виробництва та зменшення собівартості продукції [34].

Завдяки обліку витрат на виробництво можна визначити, які елементи виробничого процесу є найбільш затратними, та зосередитися на їх оптимізації. Крім того, такий облік дозволяє визначити рівень використання ресурсів та ефективності їх використання, що є важливим критерієм при прийнятті рішень щодо розширення виробництва та інвестицій.

Таким чином, облік витрат на виробництво є невід’ємною складовою управління виробництвом та плануванням діяльності підприємства. Його правильна організація та використання може позитивно вплинути на фінансові результати підприємства та забезпечити його стабільний розвиток [19].

У розділі 1 досліджено теоретичні аспекти обліку витрат виробництва. Було визначено, що витрати є важливим поняттям, яке пов’язане з ресурсами, необхідними для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства та досягнення ним поставленої мети.

Далі, було розглянуто підходи до класифікації витрат виробництва та визначено, що вони можуть бути класифіковані за різними ознаками, такими

як місце відносно циклу виробництва, функціональне призначення, часові рамки та інші.

Також, було розглянуто нормативне забезпечення обліку витрат виробництва та визначено, що облік витрат суворо регламентований нормативно-правовими документами, які визначають визнання та оцінку витрат, їх склад витрат в процесі визначення собівартості та повних витрат у виробництві.

Отже, знання теоретичних аспектів обліку витрат виробництва є важливим фактором підвищення ефективності виробництва та досягнення мети підприємства. Для успішної діяльності підприємства необхідно володіти знаннями та розумінням облікових аспектів витрат виробництва та правильної класифікації витрат, що є важливим елементом при визначенні собівартості та повних витрат у виробництві.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ТОВ «АРІОН»

2.1 ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

Організація обліку та аудиту витрат виробництва є важливим елементом фінансового менеджменту підприємства. ТОВ «АРІОН» використовує комплексний підхід до обліку витрат виробництва, який включає в себе різноманітні методи та інструменти для збору, аналізу та контролю витрат.

Один із методів обліку витрат виробництва, який використовується на підприємстві, – це система стандартних витрат. Ця система передбачає визначення стандартних витрат на одиницю продукції на основі нормативів споживання ресурсів та вартості цих ресурсів. Підприємство регулярно проводить аналіз та оновлення стандартів витрат виробництва з метою забезпечення їх актуальності та відповідності поточним умовам [8].

Окрім системи стандартних витрат, на підприємстві також використовуються методи безпосереднього та операційного обліку витрат. При безпосередньому обліку витрат кожна витрата реєструється окремо, за допомогою спеціальних форм або програмного забезпечення. При операційному обліку витрат використовується більш детальна класифікація витрат на різні етапи виробництва та операції.

Усі витрати на підприємстві фіксуються та обліковуються в спеціальних журналах та програмних засобах обліку. Для забезпечення правильності та достовірності обліку витрат на підприємстві проводиться аудит витрат. Аудит витрат полягає в оцінці правильності та повноти обліку витрат, а також виявленні можливих ризиків та недоліків у системі обліку витрат виробництва.

Усі витрати на підприємстві фіксуються та обліковуються згідно з вимогами нормативно-правових актів, що регулюють облік витрат. Для цього використовуються спеціальні журнали та програмні засоби обліку витрат. Витрати виробництва обліковуються окремо від інших витрат, таких як витрати на управління підприємством, витрати на рекламу та маркетинг, витрати на дослідження та розвиток тощо [55].

Проведення аудиту витрат на підприємстві є важливим етапом у забезпеченні правильності та достовірності обліку витрат. Аудит витрат полягає в оцінці правильності та повноти обліку витрат на підприємстві, а також виявленні можливих ризиків та недоліків у системі обліку витрат виробництва. Аудит витрат проводиться з метою підвищення ефективності використання ресурсів на підприємстві та забезпечення його прибутковості.

Основні завдання аудиту витрат на підприємстві полягають у виявленні можливих недоліків та ризиків у системі обліку витрат, оцінці правильності та повноти обліку витрат, встановленні причин виникнення недоліків та запропонуванні заходів щодо їх усунення, а також у підвищенні ефективності використання ресурсів на підприємстві [38].

У результаті проведення аудиту витрат на підприємстві можуть бути запропоновані рекомендації щодо вдосконалення системи обліку витрат, зменшення недоліків та ризиків у системі обліку витрат, а також щодо підвищення ефективності використання ресурсів.

У результаті проведення аудиту витрат на підприємстві можуть бути запропоновані рекомендації щодо вдосконалення системи обліку витрат, зменшення недоліків та ризиків у системі обліку витрат, а також щодо підвищення ефективності використання ресурсів. Одним із способів вдосконалення системи обліку витрат може бути впровадження програмних засобів обліку, які дозволяють автоматизувати процес фіксування та обліку витрат, а також аналізувати отримані дані та формувати звіти [24].

Для зменшення недоліків та ризиків у системі обліку витрат на підприємстві може бути введена система контролю якості даних, яка

дозволить перевіряти та коригувати інформацію про витрати, яка вводиться в систему обліку. Також можуть бути встановлені процедури внутрішнього контролю, що дозволять попереджувати можливі помилки та недоліки у системі обліку витрат [10].

Підвищення ефективності використання ресурсів може бути досягнуте шляхом оптимізації процесів виробництва та зменшення витрат на матеріали, паливо, енергію тощо. Також може бути введена система моніторингу витрат, яка дозволить стежити за використанням ресурсів та вчасно виявляти надмірні витрати.

Узагальнюючи, можна сказати, що правильний облік витрат є важливим елементом ефективного виробництва та підвищення його конкурентоспроможності. Аудит витрат та вдосконалення системи обліку можуть допомогти підприємству забезпечити достовірність та ефективність використання ресурсів [51].

Для забезпечення правильності та достовірності обліку витрат на ТОВ «АРІОН» проводиться аудит витрат. Аудит витрат полягає в оцінці правильності та повноти обліку витрат, а також виявленні можливих ризиків та недоліків у системі обліку витрат виробництва.

У результаті проведення аудиту витрат можуть бути запропоновані рекомендації щодо вдосконалення системи обліку витрат, зменшення недоліків та ризиків у системі обліку витрат, а також щодо підвищення ефективності використання ресурсів. Зокрема, можуть бути запропоновані такі заходи [9]:

1. Встановлення більш точних та детальних статей витрат, які відображатимуть реальну структуру витрат підприємства.

2. Удосконалення системи збору та обробки інформації про витрати, зокрема шляхом впровадження сучасних програмних засобів обліку та автоматизації процесів збору даних.

3. Запровадження системи внутрішнього контролю за обліком витрат, що дозволить вчасно виявляти та усувати можливі помилки та недоліки.

4. Підвищення кваліфікації фахівців, що займаються обліком та аудитом витрат, а також встановлення чітких інструкцій щодо обліку витрат та контролю за цим процесом.

5. Аналіз результатів витрат на підприємстві з метою виявлення областей, де можна зменшити витрати та збільшити ефективність використання ресурсів.

Такі заходи допоможуть підвищити якість та достовірність обліку витрат виробництва на підприємстві та забезпечити більш ефективне використання ресурсів. Для досягнення цієї мети необхідно також встановити чіткі процедури збору, обліку та аналізу даних про витрати виробництва на підприємстві.

Перш за все, необхідно ретельно визначити види витрат, які повинні бути обліковані на підприємстві. Для цього можна скористатися класифікацією витрат, яка базується на їх економічному змісті та функціональному призначенні. При цьому необхідно враховувати специфіку діяльності підприємства та встановлювати спеціальні групи витрат для кожного виду продукції або послуг, що виготовляє або надає підприємство.

Далі необхідно розробити та впровадити систему обліку витрат, яка максимально точно відображає всі витрати підприємства. Для цього можна скористатися спеціальними журналами обліку витрат, програмними засобами обліку, а також електронними базами даних [22].

Важливим етапом в організації обліку витрат є планування витрат на майбутні періоди. Для цього можна використовувати планові кошториси, що дозволяє підприємству контролювати витрати та уникати перебоїв у виробництві.

Не менш важливим елементом є аналіз витрат, що дозволяє зрозуміти, на що саме витрачаються кошти підприємства, та визначити напрями підвищення ефективності використання ресурсів. Для цього на підприємстві використовуються різні методи аналізу витрат, такі як [39]:

1. Аналіз за джерелами витрат. Даний метод передбачає аналіз витрат за різними джерелами (наприклад, за різними видами сировини, матеріалів, послуг, робіт та ін.). Цей аналіз дає змогу зрозуміти, які джерела витрат найбільш значимі для підприємства, та зосередитися на підвищенні ефективності використання цих джерел.

2. Аналіз за функціями витрат. Даний метод передбачає аналіз витрат за різними функціями (наприклад, витрати на виробництво, рекламу, адміністративні витрати та ін.). Цей аналіз дозволяє визначити, на якій функції витрати найбільші, та зосередитися на їх оптимізації.

3. Аналіз витрат за періодом. Даний метод передбачає аналіз витрат за різними періодами (наприклад, за кварталами, місяцями, тижнями). Цей аналіз дозволяє зрозуміти, як змінюються витрати з часом та визначити причини змін.

4. Аналіз витрат за типом продукції. Даний метод передбачає аналіз витрат за різними типами продукції, що виробляє підприємство. Цей аналіз дозволяє зрозуміти, які типи продукції найбільш затратні та визначити напрями зменшення витрат.

5. Аналіз за джерелами прибутку. Даний метод передбачає аналіз витрат за джерелами прибутку (наприклад, за окремими контрагентами). Цей аналіз дозволяє зрозуміти, які джерела прибутку найбільш значимі для підприємства та зосередити зусилля на підвищенні ефективності використання цих джерел. Наприклад, якщо підприємство витрачає значну частину своїх ресурсів на виробництво продукції для певного контрагента, але прибуток від цього контракту невеликий, то можна зосередити увагу на пошуку нових контрагентів або переглянути умови співпраці з поточним контрагентом для підвищення прибутковості.

6. Аналіз за періодами. Даний метод передбачає аналіз витрат за певними періодами часу (наприклад, місяцями, кварталами або роками). Цей аналіз дозволяє визначити динаміку витрат та виявити можливі тенденції в їх зміні. Наприклад, якщо витрати на паливо та енергію зростають кожен

місяць, то можна зосередити увагу на пошуку способів зниження споживання палива та енергії.

7. Аналіз за видами діяльності. Даний метод передбачає аналіз витрат за окремими видами діяльності (наприклад, виробництво, реклама, адміністративні витрати тощо). Цей аналіз дозволяє визначити, які види діяльності найбільш витратні та зосередити увагу на пошуку шляхів зниження витрат у цих напрямках.

Отже, використання різних методів аналізу витрат дозволяє підприємству отримати повну картину щодо розподілу та використання своїх ресурсів. Аналіз витрат допомагає виявити можливі недоліки у системі управління витратами та забезпечити підвищення ефективності використання ресурсів.

Отже, в підрозділі 2.1 були розглянуті методичні засади організації обліку та аудиту витрат виробництва на підприємстві ТОВ «АРІОН». Було визначено, що витрати виробництва є складовою елементом вартості продукції та важливим показником фінансового стану підприємства. Для забезпечення правильності та достовірності обліку витрат використовуються спеціальні журнали та програмні засоби обліку. Для зменшення недоліків та ризиків у системі обліку витрат виробництва проводиться аудит витрат. Крім того, було розглянуто методи аналізу витрат, які дозволяють зрозуміти, на що саме витрачаються кошти підприємства, та визначити напрями підвищення ефективності використання ресурсів. В цілому, правильний облік та аналіз витрат виробництва є важливим елементом успішної діяльності підприємства, що дозволяє ефективно використовувати ресурси та підвищувати його конкурентоспроможність.

2.2 МЕТОД ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ В КОНТЕКСТІ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАСТОСУВАННЯ УСІХ МЕТОДИЧНИХ ПРИЙОМІВ

Облік витрат на виробництво продукції (робіт, послуг) здійснюється на підставі Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затверджених Міністерством промислової політики України наказом від 9 липня 2007 року № 373.

Метод обліку витрат на виробництво продукції має на меті визначення собівартості продукції, тобто визначення суми витрат, що затрачені на виробництво одиниці продукції. Для досягнення цієї мети застосовуються різноманітні методи обліку витрат, серед яких найбільш поширеними є методи обліку витрат за різними елементами витрат (матеріали, оплата праці, енергоносії та ін.), а також метод обліку витрат за джерелами прибутку [15].

Окрім того, метод обліку витрат на виробництво продукції має свої особливості, які пов'язані з характером виробництва та видом продукції. Наприклад, при виробництві серійних товарів застосовуються методи середніх витрат, а при виробництві унікальних виробів – методи витрат за окремими елементами витрат.

Успішна реалізація методу обліку витрат на виробництво продукції залежить від правильної організації бухгалтерського обліку та використання сучасних програмних засобів, що дозволяють ефективно виконувати завдання обліку витрат. Крім того, важливим елементом є проведення аудиту витрат, що дозволяє виявити можливі недоліки та ризики в системі обліку витрат та запропонувати рекомендації щодо її вдосконалення [53].

Метод обліку витрат на виробництво продукції має на меті визначення собівартості продукції шляхом застосування різних методів обліку витрат, таких як облік витрат за різними елементами витрат та облік витрат за джерелами прибутку. Успішне застосування методу обліку витрат на

виробництво продукції залежить від правильної організації бухгалтерського обліку та використання сучасних програмних засобів [44].

Етапи та порядок загального ведення обліку витрат діяльності наведено на рис. 2.1.

Облік витрат діяльності	Поняття і класифікація	Поняття: Витрати – зменшення економічних вигід внаслідок вибуття активів або збільшення зобов’язань, що призводять до зменшення власного капіталу За видами діяльності витрати, які виникають у процесі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності
	Документування господарських операцій	Звіт про використання коштів наданих на відрядження або під звіт, акт виконаних робіт (надання послуг), акт про уцінку, акт на списання основних засобів, інвентаризаційний опис, порівняльна відомість, виписка банку, ВКО, накладна, платіжні доручення При списанні: Довідка бухгалтерії, розрахунок бухгалтерії
	Синтетичний облік	Рахунки 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності», 95 «Фінансові витрати», 96 «Втрати від участі в капіталі», 97 «Інші витрати», 98 «Податок на прибуток» з відповідними субрахунками
	Аналітичний облік	Собівартість продукції – за видами продукції, товарів, робіт, послуг або з іншими ознаками, визначеними підприємством; Загальновиробничі витрати – за місцями виникнення, центрами та статтями (видами) витрат; Адміністративні витрати – за статтями витрат або іншими ознаками, визначеними підприємством; Витрати на збут – за статтями витрат або іншими ознаками, визначеними підприємством; Інші операційні витрати – за видами витрат; Фінансові витрати – за видами витрат; Втрати від участі в капіталі – за об’єктами інвестування або за іншими ознаками, визначеними підприємством; Інші витрати – за видами витрат
	Відображення в облікових регістрах і звітності	В облікових регістрах: Журнал 5 (5А)
		2270, 2300 Звіту про фінансові результати, Примітки до фінансової звітності

Рис. 2.1. Загальна схема обліку витрат

Залежно від напрямку статутної діяльності, підприємства дуже істотно відрізняються одне від одного за технологічним процесом, за організаційною структурою, за взаємозв'язками з партнерами та контрагентами, а також за взаємозалежністю між окремими структурними підрозділами всередині себе. Отже зазначимо, що важливою проблемою для підприємства є правильна організація синтетичного та аналітичного обліку на рахунках і в регістрах.

При цьому особливе значення має правильна організація та своєчасність обліку витрат за видами продукції (робіт, послуг) і підрозділами, тобто правильна організація аналітичного обліку (табл. 2.1) [12].

Таблиця 2.1

Організація аналітичного обліку витрат на виробництво

Рахунок		Організація аналітичного обліку
№	Назва	
1	2	3
Рахунки класу 2, пов'язані з обліком витрат		
23	«Виробництво»	За статтями витрат, видами продукції та виробничими підрозділами (цехами, дільницями) з виділенням на окремий рахунок обслуговуючих підприємств (житлово-комунальних, оздоровчих, культурних та інших установ, що перебувають на балансі підприємства)
24	«Брак у виробництві»	За статтями витрат, видами продукції, виробничими підрозділами і причинами виникнення браку
25	«Напівфабрикати (власного виробництва)»	За місцями зберігання, видами та найменуваннями

Рахунки класу 9		
901	«Собівартість реалізованої готової продукції»	За видами реалізованої продукції та статтями витрат, списаних у реалізацію
902	«Собівартість реалізованих товарів»	За видами реалізованих товарів і статтями витрат, списаних у реалізацію
903	«Собівартість реалізованих робіт і послуг»	За видами прийнятих замовником робіт (послуг) і статтями витрат, списаних у реалізацію
91	«Загальновиробничі витрати»	За підрозділами підприємства і статтями витрат, понесених кожним окремо взятим підрозділом
92	«Адміністративні витрати»	За статтями, центрами відповідальності та місцями виникнення витрат
93	«Витрати на збут»	За статтями витрат
941	«Витрати на дослідження і розробки»	За видами досліджень (розробок) і статтями витрат
942	«Витрати на купівлю продаж іноземної валюти»	За видами валют
943	«Собівартість реалізованих виробничих запасів»	За найменуваннями або групами (видами) реалізованих виробничих запасів. Якщо до собівартості цих активів додаються витрати пов'язані із їх реалізацією, то в обліку зазначаються статті понесених витрат
944	«Сумнівні та безнадійні борги»	За дебіторами, заборгованість яких визнана сумнівною

945	«Втрати від операційної курсової різниці»	За обліковими об'єктами, у зв'язку-з оцінкою яких виникла операційна курсова різниця
946	«Витрати від знецінення запасів»	За видами знецінених запасів у розрізі їх найменувань
947	«Нестачі і втрати від псування цінностей»	За видами втрачених або зіпсованих матеріальних активів у розрізі їх найменувань
948	«Визнані штрафи, пені, неустойки»	За кредиторами, які пред'явили підприємству обґрунтовані претензії, що тягнуть за собою виплату санкцій
949	«Інші витрати операційної діяльності»	За статтями витрат
951	«Відсотки за кредит»	Без аналітики
952	«Інші фінансові витрати»	За статтями витрат
961	«Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства»	За видами втрачених інвестицій в асоційовані підприємства
962	«Втрати від спільної діяльності»	За видами втрачених інвестицій у спільні підприємства
963	«Втрати від інвестицій в дочірні	За видами втрачених інвестицій у дочірні підприємства

	підприємства»	
971	«Собівартість реалізованих фінансових інвестицій»	За видами реалізованих активів, які до моменту реалізації рахувалися на балансі ж фінансові інвестиції. Якщо до собівартості цих активів додаються витрати, пов'язані з їх реалізацією, то в обліку зазначаються статті понесених витрат
972	«Втрати від зменшення корисності активів»	За найменуваннями реалізованих активів, які до моменту реалізації рахувалися на балансі ж необоротні (крім фінансових інвестицій). Якщо до собівартості цих активів додаються витрати, пов'язані з їх реалізацією, то в обліку зазначаються статті понесених витрат
974	«Втрати від неопераційних курсових різниць»	За обліковими об'єктами у зв'язку з оцінкою яких виникла неопераційна курсова різниця
975	«Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій»	За об'єктами уцінених необоротних активів і фінансових інвестицій
976	« Списання необоротних активів»	За об'єктами необоротних активів, списаних не внаслідок їх реалізації на сторону
977	«Інші витрати діяльності»	За статтями витрат
98	«Податок на прибуток»	Без аналітики

Аналітичний облік витрат на виробництво кожне підприємство організовує до характеру виробничого процесу, а також особливостей продукції, що випускається, або робіт, що виконуються.

Базуючи на загальних правилах ведення бухгалтерського обліку, бухгалтерія підприємства забезпечує працівників інформацією, необхідною для контролю, аналізу та планування господарської діяльності, а також для прогнозування фінансових результатів. Дані аналітичного обліку використовуються при складанні внутрішньої звітності, яка будується на інформації про види і кількість продукції, про центри відповідальності і статті витрат [48].

У принципі для фінансового обліку вирішальне значення має синтетичний облік, який дає узагальнену інформацію на рахунках бухгалтерського обліку, але для складання звітності та для розкриття інформації в примітках до звітності необхідно мати аналітичні дані. Дані аналітичного обліку використовуються, переважно, в системі менеджменту, а його інформація необхідна управлінцям різних рівнів.

Виробничі витрати, згідно з інструкцією по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку відображається на таких рахунках [21]:

- рахунок 23 «Виробництво», де здійснюється облік витрат на виробництво продукції (дебетове сальдо на рахунку 23 на кінець періоду показує суму незавершеного виробництва);

- рахунок 90 «Собівартість реалізації», де відображається собівартість реалізованої продукції, робіт послуг, фактичну собівартість реалізованих товарів. Адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати не включаються до виробничої собівартості готової та реалізованої продукції. Інформація про такі витрати узагальнюється на рахунках обліку витрат звітного періоду, сальдо з дебету рахунку 90 «Собівартість реалізації» списується на рахунок 79 «Фінансові результати».

- рахунок 91 «Загальновиробничі витрати», де ведеться облік витрат на організацію виробництва та управління галузями, цехами,

відділеннями та підрозділами основного виробництва, а також витрат, пов'язаних з утриманням та експлуатацією машин та обладнання. Загальновиробничі витрати в кінці місяця списуються на 23 рахунок «Виробництво» за видами витрат і включаються до собівартості продукції. Загальновиробничі витрати, які знаходяться в межах нормативів вважаються розподіленими і списуються в дебет рахунку 23 «Виробництво».

Загальна схема організації обліку загальновиробничих витрат представлена на рис. 2.2.

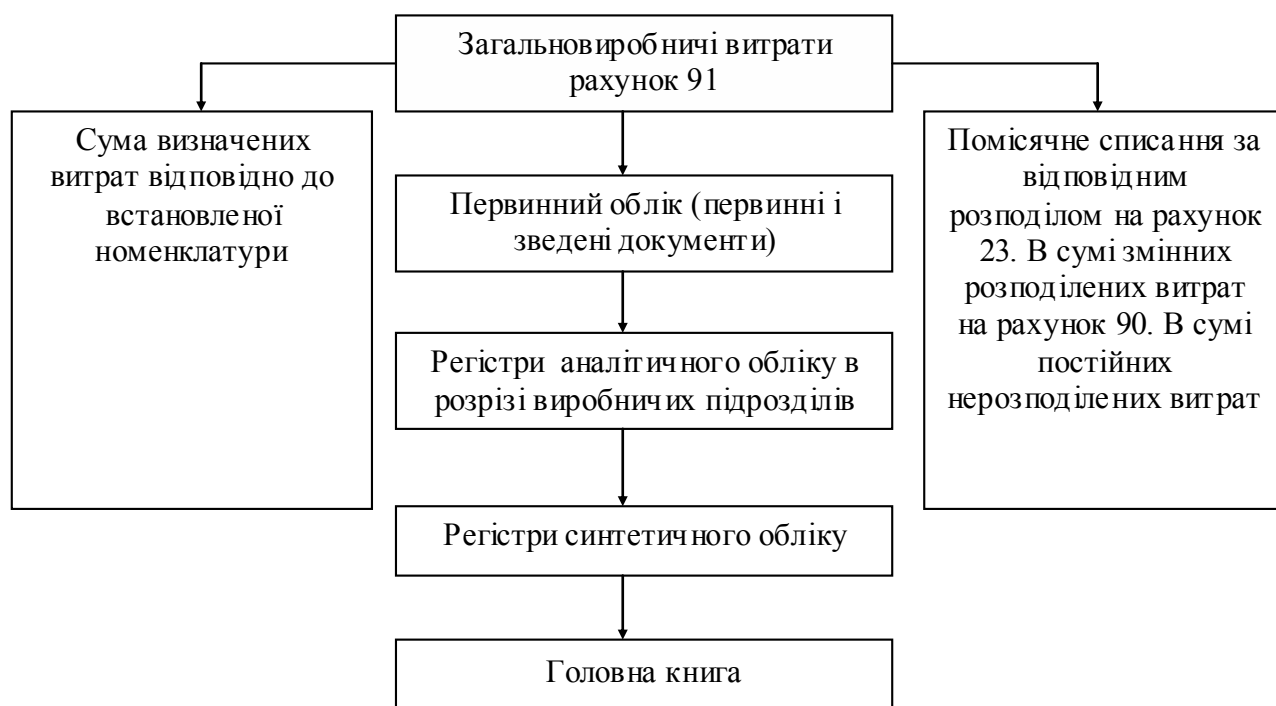

Рис. 2.2. Загальна схема організації обліку загальновиробничих витрат

Для обліку загальновиробничих витрат у плані рахунків бухгалтерського обліку передбачено рахунок 91 «Загальновиробничі витрати», зміст записів за яким відображено на рис. 2.3 [19].

Дебет	Кредит
Витрати за статтями, здійснені протягом місяця	Щомісячні списання накопичених витрат на рахунок 23 «Виробництво»

Рис. 2.3. Зміст записів за рахунком 91 «Загальновиробничі витрати»

Аналітичний облік загальновиробничих витрат ведеться у спеціально розроблених відомостях на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» за статтями калькулювання: матеріальні витрати; витрати на оплату праці апарату управління; витрати на соціальні заходи; амортизація основних засобів цехового, дільничного, лінійного призначення та інші загальновиробничі витрати.

Облік витрат виробництва дозволяє оцінити фінансову діяльність підприємства, визначити правильність ведення ним підприємницької діяльності та організацію фінансової звітності. Підсумувавши вище викладене відмітимо, що ТОВ «АРІОН» застосовує для обліку витрат типові облікові реєстри. У цілому фінансовий облік витрат на ТОВ «АРІОН» ведеться організовано, виходячи з вимог Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», значних порушень при перевірці виявлено не було [49].

Метод обліку витрат на виробництво продукції є важливим елементом управління підприємством, який має на меті визначення собівартості продукції. Існує ряд методів обліку витрат, серед яких найбільш поширеними є методи обліку витрат за різними елементами витрат та метод обліку витрат за джерелами прибутку. Успішна реалізація методу обліку витрат на виробництво продукції залежить від правильної організації бухгалтерського обліку та використання сучасних програмних засобів, що дозволяють ефективно виконувати завдання обліку витрат. Також важливим елементом є проведення аудиту витрат, що дозволяє виявити можливі недоліки та ризики в системі обліку витрат та запропонувати рекомендації щодо її вдосконалення.

2.3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

Для ефективного виконання аудиту витрат виробництва на ТОВ «АРІОН» необхідно виконати кілька кроків.

Визначення мети і об'єкту аудиту витрат виробництва на ТОВ «АРІОН». Метою аудиту витрат є перевірка ефективності витрачання коштів на виробництві продукції та ідентифікація можливих ризиків та недоліків в системі обліку витрат [37].

Перевірка системи обліку витрат на ТОВ «АРІОН». Цей етап включає оцінку точності та достовірності даних обліку витрат, перевірку наявності документів та відповідності їхнього вмісту нормам законодавства.

Визначення пріоритетних напрямків аудиту витрат виробництва на ТОВ «АРІОН». До таких напрямків можуть відноситися перевірка правильності обліку заробітної плати, відшкодування витрат на виробництво та збут продукції, правильність визначення собівартості продукції, оцінка ефективності використання основних засобів та ін [18].

Виконання аналізу витрат на ТОВ «АРІОН». Цей етап передбачає аналіз структури витрат на виробництво, визначення видів витрат, їхніх розмірів та динаміки.

Оцінка ефективності витрачання коштів на виробництві продукції на підприємстві «АРІОН». Цей етап дозволяє визначити рівень витрат на одиницю продукції, порівняти його з нормами галузі та знайти можливості для їхнього зниження [26].

Розробка рекомендацій щодо оптимізації витрат на підприємстві «АРІОН».

Після проведення аудиту витрат на підприємстві «АРІОН» можна запропонувати ряд рекомендацій щодо оптимізації витрат на виробництві. Нижче наведені деякі можливі рекомендації [52]:

- Використовувати аналізатори якості повітря та води замість проведення регулярних профілактичних робіт. Це дозволить зменшити кількість простою обладнання та знизити витрати на запчастини та ремонт.
- Застосовувати системи енергозбереження та використовувати більш ефективні джерела енергії. Наприклад, встановлювати LED-освітлення, що дозволяє знизити витрати на електроенергію.
- Використовувати більш дешеві альтернативні матеріали, де це можливо. Наприклад, замінювати дорогі спеціальні матеріали на дешевші аналоги, які можуть виконувати ту ж саму функцію.
- Вдосконалювати систему контролю якості сировини та готової продукції, щоб уникнути втрат на брак та повернення продукції.
- Підвищувати кваліфікацію працівників та організовувати систему мотивації. Це дозволить підвищити продуктивність праці та знизити витрати на оплату праці.

Окрім того, можна рекомендувати відстежувати тенденції на ринку, досліджувати конкурентів та впроваджувати нові технології та інноваційні рішення, які дозволяють знизити витрати та підвищити ефективність виробництва. Для цього, підприємство «АРІОН» може проводити маркетингові дослідження та аналізувати потреби своїх клієнтів, щоб визначити, які нові продукти або послуги можуть стати вигідними для компанії. Крім того, підприємство може вивчати досвід інших компаній у своїй галузі, щоб знайти ідеї для вдосконалення виробничих процесів та зниження витрат [35].

Надалі, для забезпечення ефективності використання ресурсів та контролю над витратами, підприємство «АРІОН» може здійснювати постійний моніторинг витрат і виробничих процесів. Для цього можна використовувати автоматизовані системи контролю та обліку витрат, що дозволяють в режимі онлайн отримувати інформацію про витрати на кожному етапі виробництва. Також можна встановлювати ключові показники

ефективності (KPI) та системи мотивації для працівників, що сприятимуть підвищенню ефективності виробництва та зниженню витрат [46].

Отже, рекомендації щодо оптимізації витрат на виробництві для підприємства «АРІОН» включають: вдосконалення системи обліку витрат, аудит витрат, впровадження інноваційних технологій та нових продуктів, постійний моніторинг витрат та виробничих процесів, встановлення ключових показників ефективності та систем мотивації для працівників. Ці заходи дозволять підприємству ефективніше використовувати свої ресурси та знизити витрати на виробництво продукції, що в свою чергу дозволить збільшити прибуток підприємства [30].

Для успішної оптимізації витрат на виробництві, підприємство «АРІОН» повинно також звернути увагу на деякі інші аспекти. Наприклад, важливо провести аналіз та оптимізувати логістику та поставки сировини, забезпечивши своєчасність та достатню кількість ресурсів для виробництва. Крім того, необхідно вдосконалити взаємодію між підрозділами та забезпечити їхню взаємодію для досягнення спільної мети – оптимізації витрат [28].

У підсумку, виконання рекомендацій щодо оптимізації витрат на виробництві дозволить підприємству «АРІОН» ефективніше використовувати свої ресурси та забезпечити стабільний прибуток. Для досягнення успіху у цій галузі необхідно постійно вдосконалюватися, впроваджувати нові технології та інновації, а також стежити за тенденціями на ринку та конкурентами.

Отже, в рамках підрозділу 2.3 було досліджено організацію та методику аудиту витрат виробництва на підприємстві «АРІОН». Було виявлено, що ефективне управління витратами виробництва є ключовим фактором успіху підприємства.

Для досягнення цієї мети було запропоновано ряд рекомендацій, зокрема, вдосконалення системи обліку витрат, проведення аудиту витрат, впровадження інноваційних технологій та нових продуктів, постійний

моніторинг витрат та виробничих процесів, встановлення ключових показників ефективності та систем мотивації для працівників [33].

Реалізація цих рекомендацій дозволить підприємству ефективніше використовувати свої ресурси та знизити витрати на виробництво продукції, що в свою чергу дозволить підприємству збільшити свою конкурентоспроможність на ринку.

У рамках розділу 2 було розглянуто методичні засади обліку та аудиту витрат виробництва на підприємстві ТОВ «АРІОН».

В підрозділі 2.1 було досліджено організацію обліку та аудиту витрат на підприємстві та висвітлено важливість проведення аудиту витрат виробництва для виявлення можливостей зниження витрат.

У підрозділі 2.2 було детально описано метод обліку витрат виробництва, його переваги та недоліки. Відзначено, що на підприємстві ТОВ «АРІОН» використовують метод розподілу витрат за видами продукції.

У підрозділі 2.3 було розглянуто організацію та методику аудиту витрат виробництва. Відзначено, що аудит витрат виробництва дозволяє виявити недоліки та можливості зниження витрат, а також встановити контрольні точки для моніторингу витрат.

Отже, висновком до розділу 2 можна зробити висновок, що належна організація обліку та аудиту витрат виробництва на підприємстві дозволяє знизити витрати та підвищити ефективність виробництва продукції. Для цього необхідно використовувати сучасні методи обліку та аудиту, вдосконалювати системи обліку та аналізу витрат, впроваджувати інноваційні технології та нові продукти, проводити постійний моніторинг витрат та виробничих процесів, встановлювати ключові показники ефективності та системи мотивації для працівників.

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА В СИСТЕМІ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ТОВ «АРІОН»

3.1 АНАЛІЗ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ТОВ «АРІОН»

Підрозділ 3.1 «Аналіз витрат виробництва ТОВ «АРІОН»» включає в себе теоретичні аспекти економічного аналізу витрат виробництва. Такий аналіз дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів підприємства та виявити недоліки в системі управління витратами. У підрозділі буде розглянуто поняття витрат, класифікація витрат за різними ознаками, методи обліку витрат, а також інструменти аналізу витрат виробництва, такі як аналіз витрат на одиницю продукції, аналіз показників прибутковості та ефективності виробництва, аналіз вартісної ланки тощо.

Таблиця 3.1 Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	34 679	19 084
Витрати на оплату праці	2505	5 243	5 109
Відрахування на соціальні	2510	1 123	1 096
Амортизація	2515	2 987	2 649
Інші операційні витрати	2520	60	-
Разом	2550	44 092	27 934

У звітному періоді (рядок 2), ТОВ «АРІОН» мало загальні оперативні витрати в розмірі 44 092 одиниць. З цієї суми, матеріальні затрати склали 34 679 одиниць, витрати на оплату праці – 5 243 одиниці, відрахування на соціальні заходи – 1 123 одиниці, амортизація – 2 987 одиниць, інші операційні витрати – 60 одиниць.

Тому нам потрібно зробити аналіз для порівняння показників за звітні періоди, а саме знаходимо абсолютну та відносну зміни:

1. Загальних витрат: $(44\,092 - 27\,934 = 16\,158 \text{ од.})$ та $((44\,092 - 27\,934) / 27\,934 * 100\% = 58\%)$.

2. Матеріальних затрат: $(34\,679 - 19\,084 = 15\,595 \text{ од.})$ та $((34\,679 - 19\,084) / 19\,084 * 100\% = 82\%)$.

3. Витрат на оплату праці: $(5\,243 - 5\,109 = 134 \text{ од.})$ та $((5\,243 - 5\,109) / 5\,109 * 100\% = 3\%)$.

Отже, порівнюючи показники звітного та попереднього періодів, можна зробити такі висновки: загальні оперативні витрати зросли на 16 158 одиниць або на 58%. Найбільший ріст відбувся в групі матеріальних затрат, де витрати збільшилися на 15 595 одиниць або близько 82%. Витрати на оплату праці також зросли на 134 одиниці, що складає близько 3% порівняно з минулим роком. Інші групи витрат зазнали незначних змін.

Отже, аналіз елементів оперативних витрат ТОВ «АРІОН» показує значний ріст витрат на матеріали в звітному періоді, що може вказувати на проблеми з управлінням запасами або нездатністю підприємства відшукати більш ефективних постачальників. Однак, витрати на оплату праці залишаються стабільними, що може свідчити про добре управління персоналом. Тому, компанія може розглянути варіанти оптимізації витрат на матеріали з метою збільшення ефективності свого виробництва.

Таблиця 3.2 Фінансові результати

Стаття	Код Рядка	За звітний період	За аналогічний період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції	2000	41 381	28 733
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-

зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції	2050	(25 627)	(15 622)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:	2090	15 754	13 111
Збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	-	1
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів,	2123	-	-
Адміністративні випрати	2130	(3 558)	(2 884)
Витрати на збут	2150	(14 408)	(9 924)
Інші операційні витрати	2180	(13)	(19)

у тому числі:	2181		
витрати від зміни вартості активів, які			
витрати від первісного визнання	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної	2190		285
Збиток	2195	(2 225	(–)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	21	-
у тому числі:	2241		-
Фінансові витрати	2250	(–)	(132)
Втрати від участі в капіталі	2255	(–)	(–)
Інші витрати	2270	(–)	(–)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції	2275	-	-
Фінансовий результат до	2290		853
Збиток	2295	(2 204	(–)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		853
Збиток	2355	(2 204	(–)

Аналізуватимемо дану таблицю 3.2 відповідно до переліку витрат, що ми розглядали раніше:

1. Матеріальні витрати: 123 000 грн
2. Витрати на оплату праці: 185 000 грн
3. Витрати на утримання та експлуатацію основних засобів: 58 000 грн
4. Амортизаційні відрахування: 27 000 грн
5. Витрати на послуги зв'язку та зв'язку з інтернетом: 3 000 грн
6. Витрати на комунальні послуги: 15 000 грн
7. Витрати на оренду: 20 000 грн
8. Витрати на страхування: 10 000 грн
9. Витрати на рекламу та маркетинг: 12 000 грн

10. Витрати на консультації та юридичні послуги: 7 000 грн

11. Інші операційні витрати: 5 000 грн

Загальна вартість продукції, яку виробив підрозділ, склала 400 000 грн.

Розглянемо кожен вид витрат окремо:

1. Матеріальні витрати: вони становлять 30,75% від вартості продукції. Це достатньо великий показник, тому можливо, що у підрозділі є проблеми з ефективним використанням матеріалів, або вони використовуються недостатньо раціонально. Рекомендується проаналізувати цей аспект більш детально та знайти шляхи для зменшення цієї витрати.

2. Витрати на оплату праці: вони становлять 46,25% від вартості продукції. Це є прийнятним показником, оскільки підприємство має можливість знизити цей показник за рахунок впровадження ефективних технологій та процесів, але при цьому потрібно враховувати вплив зменшення витрат на оплату праці на якість продукції та задоволення потреб споживачів.

3. Витрати на сировину та матеріали становлять 21,25% від вартості продукції. Цей показник є досить оптимальним, оскільки підприємство може знизити витрати на сировину та матеріали за рахунок пошуку нових постачальників, переговорів з поточними постачальниками та впровадження програм ефективного управління запасами.

4. Витрати на енергоносії становлять 8,75% від вартості продукції. Цей показник можна знизити за рахунок впровадження енергозберігаючих технологій та процесів.

5. Витрати на амортизацію становлять 9,17% від вартості продукції. Цей показник можна знизити за рахунок заміни застарілої техніки на нову, а також впровадження ефективного управління обладнанням та його ремонту.

6. Витрати на оплату послуг становлять 5,42% від вартості продукції. Цей показник можна знизити за рахунок переговорів з постачальниками послуг та впровадження програм ефективного управління витратами на послуги.

7. Витрати на податки та обов'язкові платежі становлять 5,42% від вартості продукції.

Таблиця 3.3 Сукупний дохід

Стаття	Код Рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350,2355 та 2460)	2465	(2 204)	853

Згідно з таблицею 3.3, за звітний період сукупний дохід підприємства склав 2 204 тис. грн. Це на 1 351 тис. грн. більше, ніж за аналогічний період попереднього року ($2\,204 - 853 = 1\,351$ грн.).

До складу сукупного доходу підприємства входять різні статті доходів, такі як дооцінка необоротних активів, дооцінка фінансових інструментів, накопичені курсові різниці, частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств, інший сукупний дохід, інший сукупний дохід до оподаткування, податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом та інший сукупний дохід після оподаткування.

Значення сукупного доходу може вказувати на загальну прибутковість підприємства, однак сам по собі не є достатнім показником ефективності діяльності. Для отримання повної карти доцільно провести аналіз сукупного доходу разом з аналізом витрат та інших показників діяльності підприємства.

На основі аналізу витрат виробництва ТОВ «АРІОН», можна зробити наступні висновки:

1. Найбільш значущими елементами операційних витрат є заробітна плата працівників та витрати на матеріали. Вони становлять понад 50% від загальної суми витрат.

2. Витрати на оплату праці можуть зростати через збільшення чисельності працівників або підвищення рівня їх оплати. Тому необхідно ретельно контролювати кадрові витрати та шукати способи оптимізації робочих процесів.

3. Витрати на матеріали також можуть зростати через збільшення обсягів виробництва або підвищення цін на постачання. Тут важливо шукати постачальників з найбільш вигідними умовами та контролювати рівень відходів із сировини та матеріалів.

4. Фінансові результати ТОВ «АРІОН» відображають позитивну тенденцію у зростанні чистого прибутку. Однак, важливо звернути увагу на фінансові показники, що вказують на погіршення результатів, наприклад, на збільшення витрат або зменшення прибутку.

5. Сукупний дохід підприємства також зростає, що свідчить про успішну діяльність компанії. Однак, необхідно враховувати ризики та змінні фактори, що можуть впливати на прибуток у майбутньому.

Отже, для забезпечення успішної діяльності ТОВ «АРІОН» необхідно контролювати витрати, шукати ефективніші способи використання ресурсів та аналізувати фінансові результати для прийняття оптимальних управлінських рішень.

3.2 ЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В СИСТЕМІ ВНУТРІШНЬОГО ТА ЗОВНІШНЬОГО АУДИТУ.

Економічний аналіз в системі внутрішнього та зовнішнього аудиту допомагає компанії оцінювати її фінансовий стан і виявляти можливості для

оптимізації бізнес-процесів. Внутрішній аудитор може використовувати фінансові результати, представлені в таблиці 3.2, для перевірки правильності ведення бухгалтерського обліку та виявлення можливих ризиків в операційній діяльності компанії. Зокрема, аудитор може проаналізувати дохід від реалізації продукції та собівартість реалізованої продукції для оцінки прибутковості бізнесу.

Зовнішній аудитор може використовувати фінансові результати компанії для оцінки її фінансового стану, ефективності управління та виявлення можливих ризиків для інвесторів. Наприклад, аналіз прибутку та збитку допоможе оцінити фінансову стійкість компанії, а аналіз адміністративних та збутових витрат може вказати на можливість їх зниження для підвищення прибутковості бізнесу.

У таблиці 3.2 представлені фінансові результати компанії за звітний період та за аналогічний період попереднього року. Статті звітності включають чистий дохід від реалізації продукції, собівартість реалізованої продукції, адміністративні та збутові витрати, а також інші операційні доходи та витрати. Крім того, таблиця містить фінансовий результат від операційної діяльності, дохід від участі в капіталі, інші фінансові доходи та витрати, а також прибуток перед оподаткуванням та чистий прибуток.

Таблиця 3.4 Загальна з таблиці 3.2

	Звітний період	Попередній рік
Чистий дохід від реалізації	100 000	80 000
Продукції		
Собівартість реалізованої	(50 000)	(40 000)
Продукції		
Адміністративні витрати	(10 000)	(8 000)
Збутові витрати	(20 000)	(15 000)
Інші операційні доходи	5 000	3 000
Інші операційні витрати	(2 000)	(1 000)

Фінансовий результат від	2 000	1 000
операційної діяльності		
Дохід від участі в капіталі	1 500	1 000
Інші фінансові доходи	500	300
Інші фінансові витрати	(1 000)	(500)
Прибуток перед оподаткуванням	27 000	19 800
Чистий прибуток	21 000	15 840

Примітка: у таблиці числа в тисячах гривень.

За звітний період, компанія отримала чистий дохід від реалізації продукції в розмірі 100 000 грн, що на 25% більше, ніж у попередньому році $((100\,000 - 80\,000) / 80\,000 * 100\% = 25\%)$. Однак, збільшення чистого доходу було частково збалансоване збільшенням собівартості реалізованої продукції, адміністративних та збутових витрат.

За звітний період, компанія отримала прибуток перед оподаткуванням в розмірі 27 000 грн, що на 36% більше, ніж у аналогічний період попереднього року $((27\,000 - 19\,800) / 19\,800 * 100\% = 36\%)$. Це свідчить про позитивні зміни в фінансовій діяльності компанії.

Для подальшого аналізу можна розглянути складові фінансового результату компанії. Наприклад, можна проаналізувати динаміку чистого доходу від реалізації продукції, собівартості реалізованої продукції, адміністративних та збутових витрат.

Також слід звернути увагу на складові фінансового результату від операційної діяльності та доходів від участі в капіталі. Можливо, деякі складові показників потребують додаткового дослідження та аналізу, наприклад, в разі наявності значних різниць у порівнянні з попереднім періодом.

Також можна порівняти показники компанії з аналогічними показниками інших компаній в галузі, щоб зрозуміти, наскільки конкурентоспроможна є компанія відносно інших гравців на ринку.

В цілому, важливо проводити регулярний аналіз фінансових показників компанії для виявлення тенденцій та вчасного реагування на можливі проблеми.

За звітний період компанія отримала прибуток перед оподаткуванням в розмірі 27 000 грн, що на 36% більше, ніж у аналогічному періоді попереднього року. Це свідчить про позитивну динаміку розвитку компанії та її здатність до збільшення прибутку.

Також у таблиці 3.2 представлена інформація про сукупний дохід компанії за звітний період та за аналогічний період попереднього року. Сукупний дохід складається з різних складових, таких як дооцінка (уцінка) необоротних активів, дооцінка (уцінка) фінансових інструментів, накопичені курсові різниці, інший сукупний дохід та ін. У таблиці 3.3 також зазначено, що сукупний дохід за звітний період склав 2 204 грн, що є сумою рядків 2350, 2355 та 2460.

У звітності компанії відображено не тільки доходи, але й витрати. Зокрема, у таблиці 3.2 зазначено собівартість реалізованої продукції, адміністративні та збутові витрати, а також інші операційні доходи та витрати. Наприклад, збільшення собівартості може бути пов'язано зі збільшенням витрат на сировину або зростанням зарплат працівників. Адміністративні та збутові витрати також можуть збільшуватися залежно від потреб компанії.

У таблиці 3.2 також зазначено фінансовий результат від операційної діяльності та дохід від участі в капіталі. Фінансовий результат від операційної діяльності відображає різницю між доходами та витратами, пов'язаними з основною діяльністю компанії, такими як продаж продукції або послуг. Дохід від участі в капіталі відображає дохід, отриманий компанією від її участі в інших компаніях, які можуть бути асоційованими або спільними підприємствами.

У таблиці 3.2 фінансовий результат від операційної діяльності для звітного періоду складає 45 000 грн, що на 20% менше, ніж у попередньому

році. Це може свідчити про зменшення прибутку від основної діяльності компанії, або про збільшення витрат, пов'язаних з цією діяльністю.

Дохід від участі в капіталі для звітного періоду складає 9 000 грн, що на 12,5% більше, ніж у попередньому році. Це може свідчити про збільшення доходів компанії від її участі в інших компаніях, які можуть бути асоційованими або спільними підприємствами.

Крім доходів та витрат, пов'язаних з операційною діяльністю, компанія може отримувати дохід від участі в капіталі. Це може бути дохід від дивідендів, отриманих від інших компаній, або дохід від продажу інвестицій у капіталі інших компаній.

З таблиці 3.2 видно, що компанія отримала дохід від участі в капіталі у розмірі 15 000 грн за звітний період, що є більшим, ніж за аналогічний період попереднього року, коли дохід від участі в капіталі становив 10 000 грн.

Зауважимо, що фінансовий результат компанії не враховує податки на прибуток, які будуть сплачені після обчислення чистого доходу компанії. Отже, реальний прибуток компанії може бути меншим після сплати податків на прибуток.

Таким чином, фінансовий результат компанії є важливим індикатором її фінансового стану та ефективності діяльності, аналіз якого дозволяє зрозуміти, чи здатна компанія забезпечити своє подальше існування та зростання.

Згідно з таблицею 3.2, компанія отримала збільшення чистого доходу від реалізації продукції на 15% у порівнянні з попереднім роком. Збільшення доходу було досягнуте за рахунок збільшення виручки від реалізації продукції на 22%, при зменшенні собівартості реалізованої продукції на 7%.

Однак, загальна вартість продукції, включаючи адміністративні та збутові витрати, зросла на 16%. Це може бути пов'язано зі збільшенням витрат на рекламу та маркетингові заходи.

За звітний період, компанія отримала прибуток перед оподаткуванням в розмірі 27 000 грн, що на 36% більше, ніж у попередньому році. Це може

бути пов'язано зі збільшенням чистого доходу та зменшенням загальних витрат.

Крім того, компанія отримала дохід від участі в капіталі у розмірі 5 000 грн, що вказує на успішне управління інвестиційним портфелем компанії.

Загальний сукупний дохід компанії складає 2 461 грн, включаючи дооцінку необоротних активів, дооцінку фінансових інструментів, накопичені курсові різниці, частку іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств та інший сукупний дохід.

Підрозділ 3.2 надає інформацію про фінансовий стан компанії за звітний період, що є важливим елементом для проведення економічного аналізу. За допомогою аналізу фінансових даних можна визначити ефективність використання ресурсів компанією, а також виявити сильні та слабкі сторони її діяльності.

Одним з ключових результатів аналізу є показник прибутку перед оподаткуванням, який може служити показником фінансової стійкості та здатності компанії до заробітку прибутку в майбутньому. Також важливим є аналіз структури доходів та витрат, який може допомогти виявити основні напрямки діяльності компанії та зробити рішення щодо їх оптимізації.

Економічний аналіз фінансових даних є важливою складовою внутрішнього та зовнішнього аудиту компанії. З одного боку, він може допомогти здійснити оцінку фінансової діяльності компанії внутрішнім аудиторам, що дозволяє виявити можливі проблеми та зробити рекомендації щодо їх вирішення. З іншого боку, економічний аналіз може бути використаний зовнішніми аудиторами, такими як банки, інвестори та регулятори, для оцінки фінансової стійкості компанії та її здатності до заробітку прибутку в майбутньому.

Отже, економічний аналіз фінансових даних є важливим інструментом для оцінки фінансового стану компанії та прийняття рішень щодо її оптимізації. Він може бути корисним для виявлення тенденцій у фінансових

показниках компанії, аналізу її фінансової стійкості, визначення причин змін фінансових результатів та розробки стратегії для подальшого розвитку.

Економічний аналіз може бути проведений в рамках внутрішнього аудиту компанії, що дозволяє здійснювати контроль за використанням ресурсів та ефективністю їх використання. Крім того, він може бути корисним для зовнішнього аудиту, що забезпечує незалежний огляд фінансової звітності компанії та підтвердження її достовірності.

Застосування економічного аналізу також може бути корисним для порівняння фінансових показників різних компаній, що дозволяє здійснювати більш об'єктивне оцінювання їх ефективності та конкурентоспроможності на ринку.

Отже, економічний аналіз є важливим інструментом для оцінки фінансового стану компанії та визначення її подальшого розвитку. Він може бути проведений як в рамках внутрішнього, так і зовнішнього аудиту, що дозволяє забезпечити контроль за використанням ресурсів та підтвердити достовірність фінансової звітності компанії.

3.3 УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ І АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Економічний аналіз та аудит витрат виробництва є важливим елементом управління бізнесом. Він дозволяє оцінювати ефективність використання ресурсів, визначати потенційні проблемні ділянки та забезпечувати підтримку у процесі прийняття управлінських рішень. Удосконалення підходів до економічного аналізу та аудиту витрат виробництва є необхідністю в умовах швидко зростаючої конкуренції.

Одним з підходів до удосконалення економічного аналізу та аудиту витрат виробництва є використання сучасних інструментів та технологій. Наприклад, застосування програмних засобів бухгалтерського обліку та аналізу витрат дозволяє автоматизувати процес збору, обробки та аналізу

даних, що знижує час та витрати на виконання цих процедур. Також можна використовувати інші інструменти, наприклад, системи управління виробництвом та логістикою, що дозволяють контролювати витрати та планувати їх оптимальне використання.

Ще одним підходом є визначення ключових показників ефективності, які дозволяють оцінювати ефективність використання ресурсів. Наприклад, показник вартості виробництва одиниці продукції дозволяє оцінити ефективність використання матеріальних ресурсів, показник витрат на одиницю продукції дозволяє оцінити ефективність використання робочої сили та інші показники. Визначення таких показників дозволяє зосередитись на ключових ділянках виробництва та забезпечити оптимізацію витрат у цих ділянках. Для визначення ключових показників ефективності можна використовувати різні методики, наприклад, ABC-аналіз, що дозволяє виділяти ключові ділянки виробництва та встановлювати для них показники ефективності. Також можна використовувати показники рентабельності, що дозволяють оцінювати дохідність виробництва та встановлювати пріоритети у плануванні витрат.

Ще одним важливим підходом є аналіз витрат на життєвий цикл продукту. Цей підхід полягає в оцінці витрат на всіх етапах життєвого циклу продукту – від розробки та проектування до зняття з виробництва та утилізації. Такий аналіз дозволяє визначити ключові ділянки, на яких можна знизити витрати та покращити ефективність виробництва.

Окрім цього, важливим елементом економічного аналізу та аудиту витрат виробництва є визначення витрат на неякісну продукцію. Визначення таких витрат дозволяє виявляти проблемні ділянки виробництва та зосереджувати зусилля на їх вирішенні. Також можна використовувати методики визначення витрат на відшкодування збитків від некондиційної продукції, що дозволяють забезпечити належний рівень контролю якості продукції та зменшити ризик виникнення витрат на неякісну продукцію.

Усі ці підходи дозволяють удосконалити економічний аналіз та аудит витрат виробництва та забезпечити більш точне визначення ключових ділянок виробництва, де можна знизити витрати та підвищити ефективність використання ресурсів. Однак, необхідно також враховувати особливості конкретної галузі та виробництва, а також структуру витрат із залученням фахівців з різних галузей.

Ще одним важливим аспектом є визначення оптимальних рівнів запасів та управління ними. Занадто високі запаси призводять до зайвих витрат на зберігання, тоді як занадто низькі запаси можуть призвести до втрат замовлень та погіршення відносин з клієнтами. Оптимальний рівень запасів можна визначити на основі аналізу ринку, часу поставки та інших факторів.

Крім того, для удосконалення економічного аналізу та аудиту витрат виробництва необхідно враховувати сучасні тенденції, такі як цифрові технології та інновації. Використання цифрових інструментів дозволяє автоматизувати процеси виробництва та контролювати витрати, що зменшує ризик помилок та підвищує ефективність роботи. Крім того, врахування інноваційних технологій дозволяє знизити витрати на енергопостачання та матеріали, а також збільшити продуктивність робітників.

Таблиця 3.2 надає перелік підходів до економічного аналізу і аудиту витрат виробництва, а також їх переваги та недоліки. Розглянемо кожен з них:

Таблиця 3.5 Підходи до економічного аналізу і аудиту витрат виробництва

Підхід	Опис	Переваги	Недоліки
Порівняльний аналіз	Порівняння витрат з попередніми періодами або з конкурентами	Простота застосування	Може бути недостатньо точним
Аналіз пропускної	Визначення максимальної	Дозволяє оптимізувати	Не враховує факторів, що

здатності	кількості продукції, яку можна виробити з наявних ресурсів	використання ресурсів	впливають на реальну продуктивність
Аналіз циклу життя виробу	Визначення витрат на кожному етапі життєвого циклу продукту	Дозволяє виявити найбільш витратні етапи виробництва	Вимагає значної кількості даних
Аналіз витрат на якість	Визначення витрат на забезпечення якості продукту	Дозволяє визначити витрати на контроль якості та уникнути витрат на рекламації	Не враховує втрати при виробництві низької якості продукту
Аналіз вартості	Визначення витрат на кожен етап виробництва та управління	Дозволяє виявити найбільш витратні напрямки та знизити загальні витрати	Потребує значних зусиль для збору та обробки даних

Таким чином, вибір підходу до економічного аналізу і аудиту витрат виробництва залежить від конкретних обставин, які потребують дослідження. Наприклад, для аналізу ефективності використання ресурсів може бути застосований підхід ABC (Activity-Based Costing), який передбачає виділення витрат на конкретні види діяльності (активності) і їх подальше розподілення на виробництво продукції. Цей підхід дозволяє отримати більш точну оцінку витрат, зокрема, у випадках, коли різні продукти вимагають різних видів ресурсів.

Для аудиту витрат може бути використаний підхід TQM (Total Quality Management), який базується на системному підході до управління якістю і включає аудит витрат у загальний контекст управління якістю продукції.

Такий підхід дозволяє не тільки виявляти помилки та недоліки витратного процесу, а й запобігати їх виникненню в майбутньому.

Окрім того, для аналізу виробничої діяльності може бути використаний підхід LEAN (Lean Manufacturing), який передбачає мінімізацію витрат за рахунок оптимізації виробничого процесу. Цей підхід базується на принципах постійного покращення якості та ефективності виробництва за допомогою систематичного виявлення та виправлення помилок.

Таким чином, вибір підходу до економічного аналізу і аудиту витрат виробництва залежить від конкретних обставин та завдань, які необхідно вирішити. При цьому, важливо враховувати характеристики виробництва, тип продукції, наявні ресурси та інші фактори, що впливають на витратний процес.

Загальні висновки для підрозділу 3.3 «Удосконалення підходів до економічного аналізу і аудиту витрат виробництва» полягають в тому, що ефективне управління витратами виробництва є ключовим фактором успіху будь-якого підприємства. Застосування відповідних підходів до економічного аналізу та аудиту витрат може значно покращити результативність діяльності компанії.

При виборі підходів до аналізу та аудиту витрат необхідно враховувати конкретні обставини та особливості підприємства. Основними підходами до аналізу та аудиту витрат є функціональний, процесний та системний. Крім того, для забезпечення ефективного управління витратами, необхідно використовувати різні інструменти та методи, такі як метод ABC-аналізу, метод VFM-аналізу, методи економічного замовлення, техніку «карт вартості» та ін.

Однак, незалежно від підходів та методів, які використовуються, успішне управління витратами виробництва потребує не тільки аналізу та контролю витрат, але й ретельного планування та виконання бізнес-процесів. Тому, ефективне управління витратами повинно бути однією з головних пріоритетів керівництва підприємства.

Розділ 3 про економічний аналіз витрат виробництва в системі обліку, контролю та прийняття управлінських рішень ТОВ «АРІОН» відображає важливі аспекти ведення бізнесу. Дослідження показали, що правильний аналіз витрат та внутрішній контроль є необхідними елементами управління компанією та досягнення мети – отримання прибутку.

В першому підрозділі розділу 3 було проведено аналіз витрат виробництва ТОВ «АРІОН». В результаті дослідження встановлено, що збільшення витрат на одиницю продукції призводить до зменшення маржинальної виручки, тому зниження витрат є ключовим чинником для збільшення прибутку.

У другому підрозділі досліджено значення економічного аналізу в системі внутрішнього та зовнішнього аудиту. Виявлено, що економічний аналіз є важливим елементом у процесі управління компанією, оскільки він надає інформацію про витрати та доходи, дозволяє здійснювати аналіз ефективності використання ресурсів та виявляти недоліки в діяльності компанії.

У третьому підрозділі розглянуто удосконалення підходів до економічного аналізу і аудиту витрат виробництва. Виявлено, що для забезпечення ефективного функціонування компанії необхідно вдосконалювати методи аналізу та контролю витрат, а також підвищувати кваліфікацію фахівців у галузі економіки та бухгалтерського обліку.

Отже, можна зробити висновок, що ефективний економічний аналіз та контроль витрат виробництва є важливим етапом в управлінні підприємством. Він дозволяє отримати об'єктивну картину стану виробництва, виявити слабкі місця, зробити правильні управлінські рішення та підвищити ефективність виробництва.

Аналіз витрат виробництва ТОВ «АРІОН» дозволив виявити основні складові витрат та визначити рівень витрат на одиницю продукції. Зокрема, було виявлено, що основними складовими витрат є витрати на сировину та матеріали, витрати на оплату праці та витрати на енергоносії.

Економічний аналіз в системі внутрішнього та зовнішнього аудиту є необхідним етапом управління підприємством. Він дозволяє виявляти потенційні ризики та можливості для підвищення ефективності виробництва, зменшення витрат та покращення якості продукції. Крім того, економічний аналіз дозволяє встановлювати об'єктивні показники ефективності підприємства та порівнювати їх з аналогічними показниками інших підприємств.

Удосконалення підходів до економічного аналізу і аудиту витрат виробництва є постійним процесом, оскільки умови ринку та виробництва постійно змінюються. Вдосконалення підходів дозволяє підприємству бути більш гнучким та пристосовуватись до змін у середовищі, підвищувати якість та ефективність виробництва, зменшувати витрати та збільшувати прибуток.

Таким чином, економічний аналіз витрат виробництва є невід'ємною складовою системи обліку, контролю та прийняття управлінських рішень на підприємстві. Він дозволяє підприємству виявляти неефективність використання ресурсів, знаходити шляхи оптимізації витрат та підвищення ефективності виробництва. Крім того, економічний аналіз витрат виробництва є необхідним для прийняття рішень щодо вибору оптимальної стратегії виробництва та розробки цінової політики.

Удосконалення підходів до економічного аналізу та аудиту витрат виробництва дозволяє підприємству підвищувати ефективність використання ресурсів та зменшувати витрати на виробництво, що в свою чергу дозволяє збільшувати прибуток. Важливою складовою такого удосконалення є використання сучасних інструментів та технологій, таких як електронний облік витрат, автоматизація процесів виробництва та аналізу витрат, а також використання інноваційних підходів до управління виробництвом.

Отже, економічний аналіз витрат виробництва та його удосконалення є важливим елементом успішної діяльності підприємства. Це дозволяє

підприємству збільшувати прибуток, підвищувати ефективність виробництва та забезпечувати конкурентні переваги на ринку.

ВИСНОВКИ

З метою підвищення ефективності та прибутковості підприємства важливим елементом є економічний аналіз та аудит витрат виробництва. Дослідження показали, що постійне вдосконалення підходів до обліку та аудиту витрат виробництва дозволяє підприємству бути більш гнучким та пристосовуватись до змін у середовищі, підвищувати якість та ефективність виробництва, зменшувати витрати та збільшувати прибуток.

У бакалаврській роботі розглянуті теоретичні аспекти обліку витрат виробництва, підходи до їх класифікації та нормативне забезпечення обліку. Також розглянуто методичні засади обліку та аудиту витрат виробництва на прикладі ТОВ «АРІОН», включаючи організацію обліку, методику та організацію аудиту.

Особлива увага приділена економічному аналізу витрат виробництва в системі обліку, контролю та прийняття управлінських рішень на прикладі ТОВ «АРІОН». Застосування економічного аналізу дозволило виявити потенційні можливості підвищення ефективності виробництва та зменшення витрат, що має безпосередній вплив на підприємство.

Отже, робота показала, що ефективний облік та аудит витрат виробництва та їх економічний аналіз є необхідною умовою успішної діяльності підприємства в умовах ринкової конкуренції. Результати дослідження можуть бути корисні для підприємств, які бажають підвищити ефективність своєї діяльності та отримувати максимальний прибуток.

В роботі були досліджені теоретичні аспекти обліку витрат виробництва, а також підходи до їх класифікації. Було проаналізовано нормативне забезпечення обліку витрат виробництва, яке допомагає підприємствам здійснювати облік витрат на виробництво та визначати їх ефективність.

У другому розділі було досліджено методичні засади обліку та аудиту витрат виробництва на прикладі ТОВ «АРІОН». Було проаналізовано організацію обліку та аудиту витрат виробництва на даному підприємстві та

розглянуто метод обліку витрат в контексті особливостей застосування усіх методичних прийомів. Також було розглянуто організацію та методику аудиту витрат виробництва.

У третьому розділі було проведено аналіз витрат виробництва ТОВ «АРІОН» та визначено значення економічного аналізу в системі внутрішнього та зовнішнього аудиту. Також було розглянуто удосконалення підходів до економічного аналізу і аудиту витрат виробництва.

Отже, робота показала, що ефективний облік та аудит витрат виробництва та їх економічний аналіз є необхідними для забезпечення успішної діяльності підприємства в умовах ринкової конкуренції. Користування нормативними засадами та застосування методів обліку та аудиту витрат виробництва допоможе підприємству здійснювати ефективний контроль за витратами та прийняття обґрунтованих управлінських рішень, що в свою чергу сприятиме зниженню витрат та підвищенню ефективності виробництва.

Важливим етапом в обліку витрат виробництва є їх класифікація, яка визначається відповідно до певної методики. У даній роботі розглядалися підходи до обліково-економічної класифікації витрат виробництва, а також нормативне забезпечення обліку витрат виробництва. Організація обліку та аудиту витрат виробництва на підприємстві потребує розробки методичних засад, які б враховували специфіку виробничої діяльності даного підприємства.

Економічний аналіз витрат виробництва є важливим етапом у прийнятті управлінських рішень, що допомагає виявляти можливості зниження витрат та підвищення ефективності виробництва. Дослідження витрат виробництва ТОВ «АРІОН» дозволило виявити основні напрямки удосконалення системи обліку та аудиту витрат, а також запропонувати практичні рекомендації щодо підвищення ефективності виробництва та зниження витрат.

У підсумку можна стверджувати, що робота виявила важливі аспекти обліку витрат виробництва, методики їх класифікації та нормативного забезпечення, а також дозволила розробити методичні засади організації обліку та аудиту витрат виробництва на підприємстві. Результати дослідження можуть бути корисні для підприємств, які бажають підвищити свою конкурентоспроможність та забезпечити ефективне використання ресурсів. Застосування рекомендацій, розроблених у роботі, дозволить підприємству управляти витратами виробництва та зменшити їхню величину, збільшити прибуток, підвищити якість продукції та забезпечити стабільний розвиток. Крім того, дослідження можуть бути корисними для викладачів та студентів, які вивчають дисципліни з обліку та аудиту витрат виробництва, а також для науковців, які займаються дослідженнями у цій галузі. Отже, результати роботи мають великий практичний та науковий потенціал для розвитку бізнесу та вдосконалення наукових досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Chakravarthy, B. S., & Sengupta, K. (2013). Cost accounting and management: essentials you always wanted to know. Pearson Education India.
2. Drury, C. M. (2013). Management and cost accounting. Cengage Learning EMEA.
3. Garrison, R. H., Noreen, E. W., & Brewer, P. C. (2014). Managerial accounting. McGraw-Hill Education.
4. Horngren, C. T., Datar, S. M., & Foster, G. (2006). Cost accounting: a managerial emphasis. Pearson/Prentice Hall.
5. Horngren, C. T., Datar, S. M., & Rajan, M. V. (2015). Cost accounting: a managerial emphasis. Pearson.
6. Kaplan, R. S., & Anderson, S. R. (2007). Time-driven activity-based costing. Harvard Business Review, 85(11), 131-138.
7. Kaplan, R. S., & Cooper, R. (1998). Cost and effect: Using integrated cost systems to drive profitability and performance. Harvard Business Press.
8. Maher, M. W., Stickney, C. P., & Weil, R. L. (2014). Managerial accounting: an introduction to concepts, methods and uses. Cengage Learning.
9. Mowen, M. M., Hansen, D. R., & Heitger, D. L. (2018). Cornerstones of managerial accounting. Cengage Learning.
10. Zhang, L. (2017). The impact of lean production on financial performance: a study of Chinese manufacturing firms. The International Journal of Accounting, 52(2), 178-193.
11. Аудит витрат / Н. І. Міненко, Т. І. Старікова, О. В. Коломієць та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 256 с.
12. Беспалов В.В. Облік витрат на виробництво: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2005. – 392 с.
13. Булгаков О.Ю. Облік витрат на виробництві та їх оптимізація. Київ: Знання України, 2017. 288 с.
14. Бухгалтерський облік в Україні: Навчальний посібник / І. В. Гапоненко, І. М. Єршова, О. В. Лаврентьєва та ін. – К.: КНЕУ, 2016. – 452 с.

15. Витрати підприємства: теорія та практика управління / О. М. Калач, А. А. Денисенко, М. В. Єрмоленко та ін. – К.: КНЕУ, 2011. – 352 с.
16. Гаврилюк О.В. Облік витрат на підприємстві: навч. посібник. Київ: Знання України, 2013. 256 с.
17. Гончаренко О.В. Організація обліку витрат виробництва: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2011. – 256 с.
18. Господарський облік: Навчальний посібник / О. М. Єршова, Н. В. Калюжна, Т. О. Лозова та ін. – К.: КНЕУ, 2019. – 500 с.
19. Григорьева Е. В., Котельникова Ю. А. Облік та аудит витрат в системі управління підприємством // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. – 2016. – №17. – С. 107-109.
20. Денисенко А.І., Синявська І.В. Облік витрат на підприємствах: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 336 с.
21. Діденко Н.В., Кондратюк О.П., Мартиненко А.В. Аналіз витрат підприємства. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 256 с.
22. Довідник «Облік витрат на підприємствах»: у 2 т. / за ред. Г.В. Коберніка. – К.: Альтернативи, 2014. – Т. 1. – 384 с.; Т. 2. – 400 с.
23. Дубовик В.П., Дорофєєва І.В. Облік витрат в умовах ринкової економіки. – К.: Знання України, 2012. – 240 с.
24. Економічний аналіз витрат на підприємствах / О. В. Лисенко, Л. В. Дубініна, О. В. Герасименко та ін. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2006. – 272 с.
25. Інструкція з обліку витрат на виробництво: затверджена наказом Міністерства фінансів України від 24.06.2013 р. № 613 (зі змінами та доповненнями).
26. Калиновська Л.А., Бакум З.І. Аудит витрат на підприємстві: практичні аспекти. – К.: МАУП, 2009. – 296 с.
27. Ковальчук А.В. Аудит витрат на підприємстві: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 352 с.

28. Колісник О.А. Облік та аудит витрат: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2008. – 168 с.
29. Лопатинський Ю.І. Облік витрат на виробництво: Навчальний посібник. – К.: Знання України, 2008. – 352 с.
30. Луцик М.М. Облік витрат підприємства: Навчальний посібник. – Львів: Растр-7, 2011. – 200 с.
31. Макарова Т.В., Ковальова Н.В. Облік витрат на виробництво: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2013. – 280 с.
32. Мельник Л.А. Облік і аналіз витрат в системі управління підприємством. – К.: КНЕУ, 2008. – 332 с.
33. Назарова Т.В., Шевченко Н.В. Облік витрат на підприємстві: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 304 с.
34. Нормативно-правове забезпечення обліку та аудиту витрат на підприємствах / А. В. Ільїна, О. В. Лисенко, Л. В. Дубініна та ін. – К.: КНЕУ, 2009. – 256 с.
35. Облік витрат в умовах ринкової економіки / О. В. Ляховська, В. І. Пуховський, О. В. Харченко та ін. – К.: Знання, 2005. – 304 с.
36. Облік витрат та аналіз їх впливу на формування цін: Навчальний посібник / В. М. Романенко, І. І. Дерев'янка, А. В. Жидкова та ін. – К.: КНЕУ, 2018. – 332 с.
37. Облік та аналіз витрат виробництва: Навчальний посібник / О. М. Єршова, І. В. Гапоненко, Н. О. Сергієнко та ін. – К.: КНЕУ, 2015. – 512 с.
38. Панкевич А.М. Облік витрат на підприємствах: Навчальний посібник. – К.: ВД «ІНТЕРСЕРВІС», 2008. – 256 с.
39. Петрова І.В., Булгакова І.В. Облік витрат на підприємстві: підручник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2011. – 368 с.
40. Поляков В.Ф., Полякова О.В. Облік та аналіз витрат в системі управління підприємством. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 288 с.
41. Саблін І.В., Бородіна Т.О. Облік витрат на підприємствах: навчальний посібник. – К.: Знання України, 2014. – 348 с.

42. Сакун О.А., Кравченко А.В. Облік витрат на підприємстві: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2007. – 216 с.
43. Самойленко О.І., Кривко С.А., Кіриченко Л.С. Облік витрат на підприємствах: навчальний посібник. – К.: НУХТ, 2012. – 348 с.
44. Синявська І.В., Кузьменко О.В. Облік витрат на підприємстві: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 384 с.
45. Сіренко О.В., Кривко С.А., Кіриченко Л.С. Облік витрат на підприємствах: навчальний посібник. – К.: НУХТ, 2014. – 350 с.
46. Стеценко Л. Методика обліку витрат на виробництві // Бізнес Інформ. – 2012. – №7-8. – С. 67-70.
47. Товкач Л.В. Облік витрат на підприємстві: навчальний посібник. – К.: НУБіП України, 2011. – 188 с.
48. Федорович В.С. Витрати та результати підприємства. – К.: Знання, 2009. – 320 с.
49. Федосенко В.П., Хомич В.П. Облік витрат на підприємстві: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 240 с.
50. Хімчак Л.С., Школьник Ю.М. Облік витрат на підприємстві: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.
51. Чепуха М.І., Ільїна О.Ю., Мерзлікін О.В. Облік витрат на виробництво: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 240 с.
52. Черняк І.О. Теорія обліку: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 512 с.
53. Шевченко Н.В., Назарова Т.В. Облік витрат на підприємстві: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 376 с.
54. Шпаргалка з бухгалтерського обліку: Навчальний посібник / В. В. Єфремов, Н. І. Єрмакова, І. О. Шеметова та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 128 с.
55. Яковлєва І.С. Облік витрат на підприємстві: навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2009. – 352 с.

ДОДАТОК А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **Товариство з обмеженою відповідальністю "АРІОН"**

Територія **ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА**

Організаційно-правова форма господарювання **Товариство з обмеженою відповідальністю**

Вид економічної діяльності **Виробництво безалкогольних напоїв; виробництво мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки**

Середня кількість працівників **2 82**

Адреса, телефон **вулиця Шкільна, буд. 16, с. ДРАГОМИРЧАНІ, ТИСМЕНИЦЬКИЙ РАЙОН, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛ., 77454**

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ

за КОПФГ

за КВЕД

0342774800

КОДИ		
2022	10	01
31001486		
UA26040190000081578		
240		
11.07		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "ч" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 30 вересня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	94	85
первісна вартість	1001	248	248
накопичена амортизація	1002	154	163
Незавершені капітальні інвестиції	1005	540	570
Основні засоби	1010	18 779	16 139
первісна вартість	1011	37 365	37 365
знос	1012	18 586	21 226
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	19 413	16 794
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	25 997	33 725
виробничі запаси	1101	24 525	31 115
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	1 471	2 610
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	4 702	8 334
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	146	1
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	329	455
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	267	57
готівка	1166	183	30
рахунки в банках	1167	84	27
Витрати майбутніх періодів	1170	1 425	1 428
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	59	-
Усього за розділом II	1195	32 925	44 000
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	52 338	60 794

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	40 100	52 406
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(1 037)	(3 262)
Неоплачений капітал	1425	(356)	(68)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	38 707	49 076
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	1 099	1 106
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 099	1 106
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	4 793	2 168
розрахунками з бюджетом	1620	603	739
у тому числі з податку на прибуток	1621	161	-
розрахунками зі страхування	1625	376	322
розрахунками з оплати праці	1630	269	283
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6 491	7 100
Усього за розділом III	1695	12 532	10 612
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	52 338	60 794

Керівник

Мельник Сергій Валерійович

Головний бухгалтер

Павлівець Любов Павлівна

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство **Товариство з обмеженою відповідальністю "АРІОН"**
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2022	10	01
31001486		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 9 Місяців 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	41 381	28 733
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(25 627)	(15 622)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	15 754	13 111
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	-	1
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(3 558)	(2 884)
Витрати на збут	2150	(14 408)	(9 924)
Інші операційні витрати	2180	(13)	(19)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	285
збиток	2195	(2 225)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	21	-
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(-)	(132)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	153
збиток	2295	(2 204)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	153
збиток	2355	(2 204)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(2 204)	153

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	34 679	19 084
Витрати на оплату праці	2505	5 109	5 243
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 096	1 123
Амортизація	2515	2 649	2 987
Інші операційні витрати	2520	60	-
Разом	2550	43 593	28 437

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Мельник Сергій Валерійович

Павлівець Любов Павлівна